

MEDIEBAROMETERN 1979-1993

KARIN BJÖRKQVIST HELLINGWERF

ARBETSRAPPORT NR 36

1994

ISSN 1101-4679

Förord

Mediebarometern har sedan den startade 1979 etablerat sig som en av de viktigaste mätserierna när det gäller svenskarnas medieanvändning över tid. Den har givit alla intresserade ett kvalificerat underlag för bedömningar av medieutvecklingen. Även om det skett mindre förändringar i mättekniken över tid har Mediebarometern skapat en av de bästa tidsserierna över svenskarnas medievänor.

Från starten har mätningarna genomförts i samarbete med Sveriges Radios publik och programforskningsavdelning (PUB) och forskningsprogrammet Dagspresskollegiet vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet, vilka tillsammans stått för en bred kompetens att värdera resultaten för de årliga Mediebarometrarna.

År 1993 ändrades dock förutsättningarna. Genom att PUB som en konsekvens av organisationsförändringarna inom public-service-radio och -TV lades ned. Vid halvårsskiftet upphörde möjligheterna att driva verksamheten på det sätt som tidigare skett. Genom stort tillmötesgående från PUB gjordes utökade mätningar under första halvåret 1993. För andra halvåret har Dagspresskollegiet haft tillgång till data insamlade av MediaMätning i Skandinavien (MMS), det företag som övertog ansvaret för de svenska TV-publik-mätningarna från PUB.

Årets mätning har således kunnat genomföras enligt planerna, t o m med ett större urval än vad som tidigare varit fallet (3472 personer) och med en hög svarsfrekvens.

En viktig förändring av Mediebarometern är att beskrivningen av TV- och Video-användningen fr o m andra halvåret 1993 inte hämtas från de dagliga TV-mätningarna. Det nya systemet med s k TV-mätare gör att detta inte längre är möjligt. Annorlunda uttryckt kommer

uppgifterna om TV och video nu att samlas in på samma sätt som sker för alla andra medier. Även om det på kort sikt bryter mätserien är det nya TV-måttet en viktig förbättring. I en situation där det i ökad utsträckning ställs krav på jämförbarhet mellan medier kan nu Mediebarometern erbjuda ett gott underlag för sådana analyser. Bearbetningen av tidsmåttet har därför också för TV och video gjorts på samma sätt som för övriga undersökta medier.

En följd av det förändrade tittarmåttet på TV är att tittartiden för detta medium blir kortare. TV-publikmätningen, där tittandet i detalj studeras, ger av naturliga skäl högre siffror än skattningar som görs av svarspersonerna. Det bör särskilt understrykas att årets siffror inte kan tolkas som att TV-tittandet har minskat. Det går heller inte att påstå att det ena måttet är rätt och det andra är fel, utan det handlar om två olika sätt att beskriva allmänhetens mediekonsumtion.

MMS, som har fått tillgång till PUB:s siffror från första halvåret 1993, producerar på samma sätt som PUB tidigare gjort en översiktspublikation för Mediebarometern 1993.

För framtiden ändrar sig i väsentliga avseenden förutsättningarna för den årliga Mediebarometern, i första hand beroende på avvecklingen av PUB. I syfte att garantera en årlig oberoende mediemätning, som inte domineras av något medium eller ett något medium närstående mätarinstitut, har Dagspresskollegiet verkat för att Mediebarometern skall administreras av en tredje part som saknar sådana bindningar. Den nordiska dokumentationscentralen för masskommunikationsforskning (Nordicom) har förklarat sig villig att ta ett sådant samordningsansvar för 1994 års Mediebarometer och har även utverkat offentliga medel som säkerställer driften under 1995. Under denna tid kommer den offentliga utredningen av sektoriell medieforskning att arbeta fram ett förslag om Mediebarometerns framtida organisation.

Utöver Dagspresskollegiet kommer även Sveriges Television, TV4 och ett antal branschorganisationer att medverka i den rekonstruerade Mediebarometern. Den senare har även vidgats till att omfatta dels mera detaljerade mätningar av varje enskilt medium, dels ta upp fler medier av allmänt intresse, bl a Text-TV och biograffilm. I samlikhet med nu kommer Nordicom att erbjuda alla intressenter de årliga frekvensfördelningarna till självkostnadspris. Genom att Dagspresskollegiet samtidigt ställer sina mätningar 1979-1993 till Nordicom:s förfogande bibehålls mätserien, liksom möjligheter till att göra retrospektiva analyser.

Göteborg som ovan

Lennart Weibull

Professor, programansvarig för Dagspresskollegiet.

1	MEDIEBAROMETERN	1
	1.1 Bakgrund	1
	1.2 Mediebarometern 1993	2
	1.3 Urval och bortfall	4
	1.4 Redovisning	5
2	MORGONPRESS	6
	2.1 Morgontidningsläsning en genomsnittlig dag	6
	2.2 Morgontidningsläsning olika veckodagar	8
	2.3 Morgontidningsläsning i olika grupper	10
	2.4 Flertidningsläsning	12
	2.5 Lästid för morgonpress	13
	2.6 Summering	15
3	KVÄLLSPRESS	17
	3.1 Kvällspressläsning en genomsnittlig dag	17
	3.2 Kvällspressläsning olika veckodagar	18
	3.3 Kvällspressläsning i olika grupper	20
	3.4 Lästid för kvällspress	22
	3.5 Morgon- och kvällspressläsning	23
	3.6 Summering	26
4	POPULÄRPRESS	27
	4.1 Populärpressläsning en genomsnittlig dag	27
	4.2 Populärpressläsning olika veckodagar	28
	4.3 Populärpressläsning i olika grupper	29
	4.4 Lästid för populärpress	31
5	TIDSKRIFTER	35
	5.1 Tidskriftsläsning en genomsnittlig dag	35
	5.2 Tidskriftsläsning olika veckodagar	36
	5.3 Tidskriftsläsning i olika grupper	37
	5.4 Lästid för tidskrifter	39
	5.5 Tidskrifts- och populärpressläsning	40
	5.6 Summering	42
6	RADIO	43
	6.1 Radiolyssnande en genomsnittlig dag	43
	6.2 Radiolyssnande i olika grupper	46
	6.3 Summering	50
7	TV	51
	7.1 TV-tittande en genomsnittlig dag	51
	7.2 TV-tittande olika veckodagar	52
	7.3 TV-tittande i olika grupper	54
	7.4 Tittartid för TV	56
	7.5 Summering	59
8	ÖVRIGA MEDIER	60
	8.1 Summering	65

9	MEDIER I SAMSPEL	66
	9.1 Morgonpress - andra medier: en systematisk jämförelse	66
	9.2 Morgonpress - kombinationer med andra medier	68
	9.3 Summering	70
10	MEDIEKONSUMTION - EN STABIL SOCIAL VANA OCH FÖRVÄNTADE FUNKTIONER	72
	10.1 Medievanor	73
	10.2 Mediefunktioner	77
11	SAMMANFATTNING	80

1 MEDIEBAROMETERN

1.1 Bakgrund

Mediebarometern är en årlig undersökning som syftar till att belysa massmediekonsumtionens utveckling i Sverige. Den har, sedan starten 1979, genomförts i samarbete mellan forskningsprogrammet Dagspresskollegiet vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet och Sveriges Radios publik- och programforskning (PUB).

Huvudsyftet med Mediebarometern är att studera ett antal massmediers räckvidd en genomsnittlig dag. Ett slumpmässigt urval av Sveriges befolkning mellan 9-99 år telefonintervjuas. Frågorna gäller i vilken utsträckning de under gårdagen tog del av olika medier. Mediebarometern är i första hand inriktad på morgonpress, kvällspress, tidskrifter, populärpress, radio och TV. Utöver dessa undersöks också användningen av video, ljudkassetter, grammofonskivor och böcker.

Mediebarometern syftar dels till att studera trender i massmedieanvändningen totalt sett, dels till att belysa samspelet mellan olika medier ett enskilt år samt hur detta samspel förändras över tid.

Mediebarometern genomfördes till en början under en höstperiod varje år. År 1983 utökades perioden till att omfatta två veckor, i avsikt att skapa ett säkrare bedömningsunderlag vid analyser av resultaten ett enskilt år. 1990 utökades perioden ytterligare till att motsvara tre veckor, dvs tre måndagar, tre tisdagar osv slumpmässigt valda under året. Från starten 1979 har det diskuterats i vad mån det finns en inbyggd snedvridning i Mediebarometern, beroende på att den genomfördes under en höstperiod. För att få klarhet i detta företogs 1981 prövningar, vilka visade att tidpunkten spelar en obetydlig roll för dagspress, men att valet av undersökningsperiod har större betydelse för TV-konsumtionen (jfr

Weibull, 1984; Anshelm, 1988, 1989). Dessa tendenser var inte överraskande, eftersom vi vet att säsongsvariationerna för TV-tittandet är relativt stora (Gahlin, 1986).

Mot denna bakgrund genomförs Mediebarometern fr o m 1985/86 som en i huvudsak årsrepresentativ studie. De 21 undersökningsdagarna har spridits ut över året, med undantag för sommaren då inga intervjuer genomförs. De utvalda dagarna innefattar tre dagar av varje veckodag dvs tre måndagar, tre tisdagar osv. Från och med 1988 genomförs Mediebarometern per kalenderår med första mätdagen i januari och sista mätdagen i december.

1.2 Mediebarometern 1993

Undersökningen har i likhet med föregående år genomförts med hjälp av telefonintervjuer. Svarspersonerna fick besvara frågor angående om och vilka olika medier de tagit del av under gårdagen (se bilaga 1). Resultaten i Mediebarometern anger på så vis räckvidden för olika medier, dvs hur stor andel av allmänheten som nås av olika medier en genomsnittlig dag.

Uppgifterna till Mediebarometern 1993 har insamlats av två olika institutioner. Under våren 1993 genomförde Sveriges Radio/PUB Mediebarometern. Hösten 1993 samlades data in av MediaMätning i Skandinavien AB (MMS). Eftersom projektet genomförts av två olika institutioner finns det anledning till att peka på några skillnader i tillvägagångssätt. En skillnad gäller urvalet av mätdagar. Våren 1993 genomförde PUB intervjuerna för Mediebarometern under 14 slumpvis valda dagar (2 måndagar, 2 tisdagar, 2 onsdagar osv) perioden 11 januari-25 maj. Varje dag gjordes omkring 175 intervjuer. Under hösten 1993 genomfördes intervjuerna till Mediebarometern av MMS under två två-veckorsperioder, den ena under perioden 11-24 oktober, den andra under perioden 22 november - 5 december. Varje dag genomfördes omkring 90 intervjuer.

En annan skillnad gäller tittardata om TV och Video, samt uppgifter om lyssnartid på Radio. I tidigare Mediebarometrar från PUB har inga frågor om TV och Video ställts. Dessa uppgifter har istället hämtats ifrån de kontinuerligt pågående publikräkningarna. Då MMS inte har haft några sådana mätningar har frågeformuläret under hösten fått kompletterats med frågor om TV och Video. I tidigare Mediebarometrar har uppgifterna om räckvidd och tidsåtgång för TV respektive Video hämtats direkt från den samtidigt pågående publikmätningen, där samma person har först fått de vanliga TV-frågorna och sedan de frågor som avsett Mediebarometerens medier. Genom att PUB:s TV-mätningar upphörde vid halvårsskiftet 1993 har således beskrivningen av TV- och videoanvändningen för om andra halvåret 1993 hämtats in på samma sätt som sker för alla andra medier i Mediebarometern (Jfr bilaga 1). En konsekvens av detta förhållande är att särskilt tittartiden för TV med detta mått blir mindre omfattande än den blev med det allmänna publikmättet, där människors tittande studeras i detalj för olika tider av dagen. Å andra sidan blir det nya måttet mera jämförbart med de uppgifter som finns för andra medier i Mediebarometern. Bearbetningen av tidsmättet har därför också för TV och Video gjorts på samma sätt som för övriga undersökta medier. Det måste samtidigt understrykas att årets siffror således inte visar att tittartiden för TV har minskat; det handlar istället om ett annat sätt att mäta. Det går heller inte att påstå att det ena måttet är rätt och det andra fel, utan det handlar om två olika sätt att beskriva allmänhetens mediekonsumtion. I årets Mediebarometer bygger TV och Video-frågorna endast på det material som är insamlat av MMS under hösten 1993.

När det gäller bearbetningen av svaren har den självuppskattade tiden klassificerats i olika tidsintervall. I bearbetningen av den genomsnittliga konsumtionstiden har mittvärdet i varje intervall använts som bas för bearbetningen; undantaget är det högsta intervallet, där det högsta värdet använts. Förfarandet har varit detsamma sedan mediebarometerens start 1979. Det som skiljer ut 1993 års Mediebar-

ometer är att detta även tillämpas för TV och Video, där tidigare den i TV-publikmätningen uppmätta tiden fördes in.

Som nämnts ovan har Mediebarometern vid några tillfällen ändrat undersökningsperiod. Tablå 1 redovisar undersökningsperioderna i Mediebarometern de olika åren. Som framgår av tablå, har undersökningsperioden fram till 1984 varit koncentrerad till hösten. Därefter vidgades undersökningsperioden till att gälla hela året, med undantag för sommaren. I 1986/87 års Mediebarometer kortades undersökningsperioden något till att inte gälla april, maj och största delen av september. Därefter återgick man dock till en längre undersökningsperiod.

TABLÅ 1: UNDERSÖKNINGSPERIODER FÖR MEDIEBAROMETERN 1979-1993.

	ÅR:	PERIOD:
	1979	Hösten 1979
	1980	- " - 1980
	1981	- " - 1981
	1982	- " - 1982
	1983	- " - 1983
	1984	- " - 1984
	1985/86	4/9-85 - 7/5-86
	1986/87	26/9-86 - 21/3-87
	1987/88	4/9-87 - 7/5-88
	1988	13/1-88 - 3/12-88
	1989	10/1-89 - 8/12-89
	1990	12/2-90 - 8/12-90
	1991	15/1-91 - 15/12-91
	1992	14/1-92 - 13/12-92
PUB	1993	11/1-93 - 25/5-93
MMS	1993	12/10-93 - 6/12-93

Mediebarometern 1993 avser mediernas räckvidd följande dagar: 11/1, 27/1, 7/2, 11/2, 27/2, 9/3, 13/3, 26/3 2/4, 5/4, 22/4, 9/5, 12/5, 25/5 12/10-25/10, 23/11-6/12.

Som tidigare påpekats gäller från och med 1988 att man övergått till att studera varje kalenderår, men sommaren används fortfarande inte för datainsamling. Mellan den 25 maj och den 12 oktober har inga intervjuer genomförts. Före 1988 har emellertid undersökningsperioden varit ännu mer koncentrerad till vinterhalvåret, vilket tydligt framkommer ovan. Att sommaren uteslutes är följaktligen inget nytt. Det är svårt

att bedöma vilka eventuella konsekvenser för resultaten som byten av undersökningsperiod kan ha haft. Det är dock angeläget att dem i åtanke vid tolkningen av resultaten.

1.3 Urval och bortfall

För att klara övergången mellan den av PUB administrerade Mediebarometern och den datainsamling som gjorts av MMS för Dagspresskollegiet och för MMS:s egna behov har 1993 års barometer blivit den mest omfattande hittills med ett urval på 3472 personer mellan 9 och 99 år. Urvalet är slumpmässigt och bygger på befolkningsregistret.

Undersökningen har gjorts med telefonintervjuer. Tillvägagångssättet har hela tiden gällt vilka medier svarspersonerna tagit del av under gårdagen (se bilaga 1). För vissa medier tillfrågas svarspersonen även om sin konsumtion under den gångna veckan.

Svarsfrekvensen i Mediebarometern är vanligen hög. Bortfallet har under åren 1979-1992 varierat mellan 10 och 15 procent. År 1993 var bortfallet 19 procent. Den totala svarsandelen på 81 procent måste trots allt betraktas som ett mycket gott resultat.

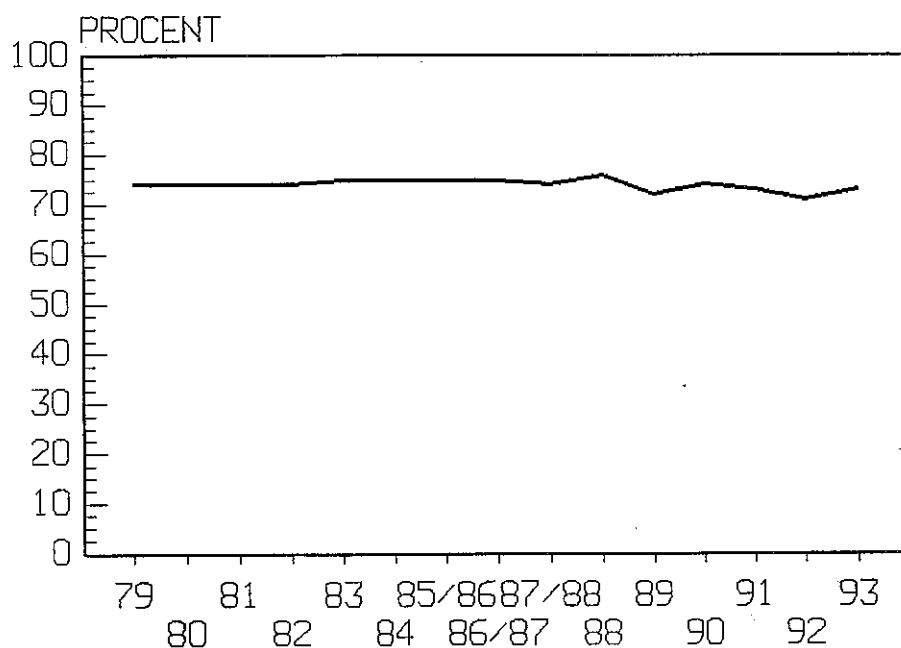
1.4 Redovisning

Tanken med Mediebarometern är som tidigare nämnts att kartlägga olika massmediers räckvidd samt långsiktiga trender i konsumtionen. I första delen av denna rapport redovisas utvecklingen för olika medier i separata avsnitt och olika gruppers konsumtion belyses. I andra delen av rapporten tas samspelet mellan olika medier upp, dvs hur människor väljer att kombinera olika medier.

2.1 Morgontidningsläsning en genomsnittlig dag

Andelen morgontidningsläsare en genomsnittlig dag bland den svenska befolkningen (9-79 år) har i varje Mediebarometer varit omkring 75 procent och andelen för 1993 är 73 procent. Morgontidningsläsningen i Sverige ligger således fortsatt på en mycket hög nivå. Det är dock tydligt att kurvan har tenderat att vara en aning instabil under de senaste åren. Skillnaderna mellan de olika åren är visserligen små. En svagt nedåtgående trend för morgontidningsläsningen har också kunnat urskiljas de senaste åren, årets Mediebarometer pekar dock på en svag återhämtning figur 1.

FIGUR 1: Morgonpressläsning 1979-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall är 9-79 år.

Siffrorna kan jämföras med vad som framkommit i den samtidigt genomförda studien av allmänhetens läsvanor (Björkqvist-Hellingwerf, 1994). Denna studie visar att 66 procent av allmänheten (15-75 år) läser en morgontidning minst sex

gänger i veckan. Andelen som läser en morgontidning minst en gång per vecka uppgår i samma åldersgrupp till 89 procent. Om vi använder Läsvanestudiens siffror för att beräkna räckvidden för en morgontidning en genomsnittlig dag, finner vi att räckvidden uppgår till 65 procent. Siffran är då beräknad på sex och sjudagarsutgivna tidningar. Tar vi hänsyn till att flera tidningar utkommer med fem nummer i veckan stiger räckvidden en genomsnittlig dag till ca 75 procent (Björkqvist Hellingwerf, 1994).

Läsvanestudiens andel regelbundna läsare (66 procent, 15-79 år) och mediebarometerns (73 procent inom åldersintervallet 9-79 år och 75 procent inom åldersintervall, 15-70 år) överensstämmer ganska väl. Sätter man kravet för regelbundenhet i läsningen till minst fem gånger per vecka i Läsvanestudien ligger andelen regelbundna läsare på ca 75 procent. Tidigare erfarenheter säger oss att läsvanestudiens siffror borde ligga under mediebarometerns eftersom den avser om människor brukar läsa morgonpress. Detta kan leda till att läsningen underskattas. Man betraktar sig inte som regelbunden morgontidningsläsare, man håller sig inte själv med en tidning men man kommer i alla fall att läsa den ganska regelbundet (Jfr Strid-Weibull 1984). Att skillnaderna trots allt blir marginella kan ses som ett tecken på att morgontidningsläsning är en stabil vana som ingår i människors vardag.

Andelen som läser mer än en morgontidning har legat omkring 10 procent i samtliga mediebarometrar. I årets undersökning är andelen flertidningsläsare 10 procent. I 1991 års barometer uppgick denna siffra endast till 8 procent. I år är siffran återigen jämförbar med tidigare barometrar. Flertidningsläsningen är med andra ord mycket stabil över tid.

2.2 Morgontidningsläsning olika veckodagar

Ett stort antal morgontidningar utkommer inte på söndagar, vilket innebär att man i vissa geografiska regioner inte kan läsa en lokal morgontidning dagligen. Detta förhållande gör det särskilt angeläget att göra skillnad mellan olika veckodagar vid studier av läsningen.

TABELL 1: Andel morgontidningsläsare olika veckodagar 1979-1993 (procent)

	VECKODAG						
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1979	79	82	86	82	77	81	60
1980	82	78	82	78	84	80	59
1981	84	83	86	86	75	72	52
1982	87	84	81	84	82	72	56
1983	85	89	84	84	82	69	62
1984	86	89	82	83	76	72	56
1985/86	84	86	84	85	84	78	54
1986/87	87	78	85	84	88	77	55
1987/88	87	82	76	87	79	78	50
1988	86	85	83	87	82	77	55
1989	84	82	81	86	76	76	45
1990	86	86	81	83	78	84	46
1991	81	83	79	83	79	81	49
1992	80	77	81	78	82	72	44
1993	82	84	81	81	78	71	56

Anm: tabellens åldersintervall är 15-70 år.

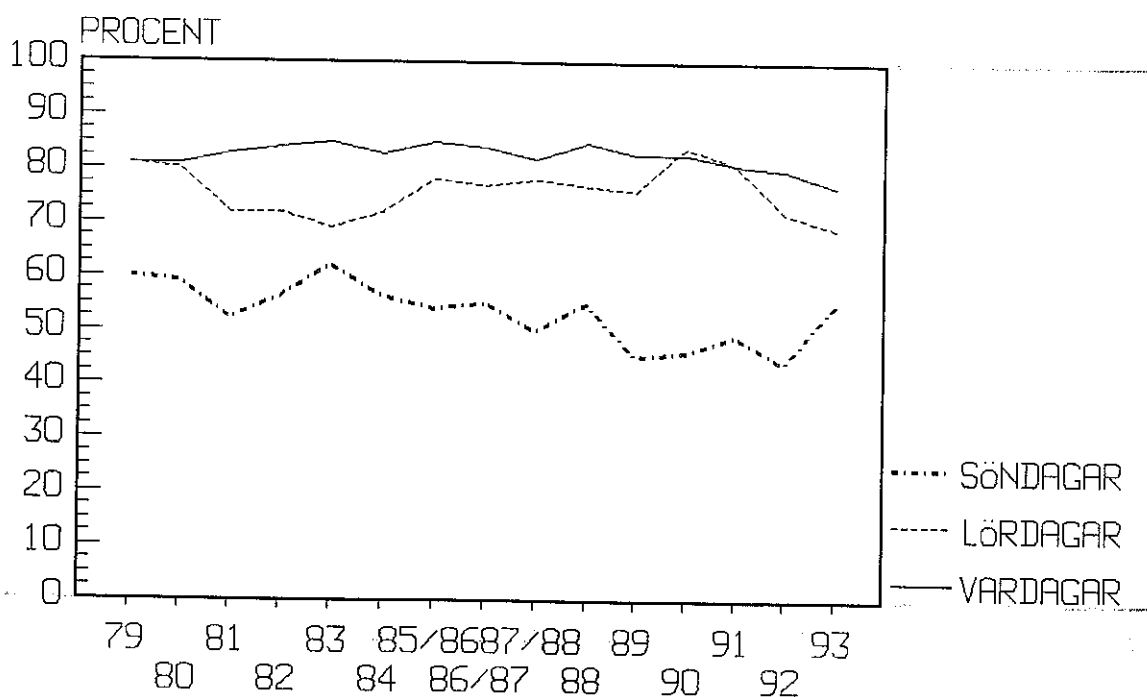
82 procent av allmänheten mellan 15-70 år läser minst en morgontidning en genomsnittlig vardag. Motsvarande siffra för lördagar är 71 procent och för söndagar 56 procent.

Beräknar man utvecklingstendenserna genom att skapa medelvärden för de fem första (1979-1983), de fem mittersta (1984-1988) respektive de fem sista undersökningsåren (1989-1993) (vilket finns skäl att göra med tanke på att varje procent-siffra baserar sig på relativt få personer) finner man att andelen regelbundna läsare på vardagar var något högre under 1980-talets senare halva. Under 1990-talet har andelen läsare återigen minskat något. Med tanke på den något instabila

kurvan över dagstidningsläsning de senaste fyra åren kan det vara värt att påpeka en svag nedgång i tidningsläsningen sedan 1988. Det finns däremot en svag tendens till ökad läsning på lördagar även om de senaste årens siffror återigen pekar nedåt. Den starka tendens till vikande läsning på söndagar som konstaterats de senaste åren ser däremot ut att ha vänt något.

Dessa tendenser framkommer tydligare i figur 2 där vardagarna redovisas sammanslagna och jämförs med lördags- och söndagsläsningen.

FIGUR 2: Morgonpressläsning olika veckodagar 1979-1993 (procent).

Anm: Figurens åldersintervall är 15-70 år.

2.3 Morgontidningsläsning i olika grupper

Vi vet av erfarenheter från tidigare studier att morgonpressläsning är bunden till olika egenskaper hos läsarna, exempelvis sociala vanor och disponibel tid (se Anshelm, 1989A och Anshelm-Strid, 1989). Vi skall därför titta närmare på läsningen i olika grupper.

TABELL 2: Andel morgontidningsläsare inom olika grupper 1979-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1979	74	77	71	41	59	80	85	80	75	77	78
1980	74	73	75	41	67	78	82	80	75	79	78
1981	74	74	73	46	66	80	76	82	73	78	88
1982	74	75	73	42	65	79	83	83	76	79	82
1983	75	75	75	41	71	80	84	76	77	77	88
1984	75	72	75	46	69	79	77	80	75	78	79
1985/86	75	76	74	44	64	79	84	83	76	78	86
1986/87	75	77	73	40	68	80	83	85	79	78	83
1987/88	74	75	72	40	69	76	82	81	77	76	81
1988	76	76	76	37	68	78	85	85	78	79	84
1989	72	71	74	32	65	76	82	82	77	71	86
1990	74	75	73	36	65	76	84	83	79	73	85
1991	73	77	69	41	64	76	82	80	75	74	87
1992	71	71	71	35	61	73	79	83	73	71	84
1993	73	73	73	37	64	75	83	82	76	74	85

läst under senaste veckan											
1991	92	92	90	70	89	92	95	94	93	91	97
1992	90	90	89	65	89	93	94	95	92	93	95
1993	89	90	89	63	88	91	95	93	91	92	95

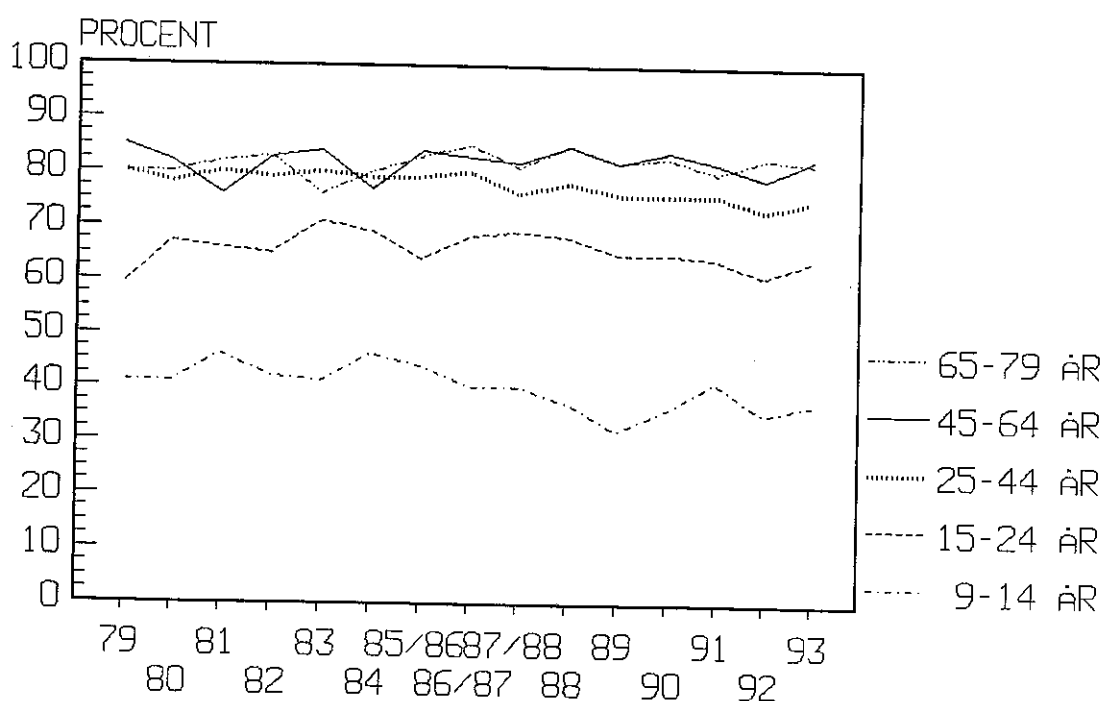
Anm: Tabellens åldersintervall är 9-79 år.

I tabell 2 framgår att män och kvinnor läser morgontidningar i samma utsträckning. Däremot läser högutbildade personer något oftare en morgontidning än medel- och lågutbildade. Skillnaderna är dock marginella. Störst betydelse för skillnader i läsning har ålder.

Regelbundenheten i läsningen ökar med ålder. I den yngsta åldersgruppen (som inte ingår i Mediebarometern) läser ca 12 procent dagligen en morgontidning. Bland 9-14-åringar är andelen 37 procent och bland de äldsta är andelen 82 procent. Ålder kan ses som en indikator på sociala vanor, yngre människor tenderar ofta att vara mindre vanemässiga i sitt medie-beteende. De byter morgontidning oftare och har i mindre utsträckning ett vanemönster i sin mediekonsumtion. Äldre personer har i allmänhet ett mer vanemässigt förhållnings-sätt, inte bara till dagspress utan till varje enskilt medium (se Weibull, 1983 och Anshelm-Strid, 1989).

En viktig faktor för att man skall ta del av olika massmedier är disponibel tid. Äldre har normalt mer tid att avsätta för medierna, vilket innebär att medierna inte behöver konkurrera med så många andra typer av sysselsättning. För att närmare studera hur åldersgruppernas morgontidningsläsning utvecklats redovisas detta enskilt i figur 3.

FIGUR 3: Morgonpressläsning i olika åldrar 1979-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall är 9-79 år.

Barnen (9-14 år) visar en något minskande tendens, vilken kan tänkas uttrycka en ökande konkurrens från andra medier. Ungdomarna visar upp ett något annorlunda och 'ryckigare' mönster. I stort tenderade ungdomsläsningen att öka under mitten av 1980-talet. Under 1990 talets första år märks en svag tendens till minskad läsning bland ungdomarna. I åldersgruppen mellan 25-44 har en minskning av morgontidningsläsningen konstaterats efter 1988. Årets undersökning pekar på en svag återhämtning i läsningen i de yngre grupperna. I åldersgrupperna mellan 45-79 år finns en stabil andel läsare över tid, årets undersökning indikerar dessutom en svag uppgång bland 45-64 åringarna.

Jämför man dessa tendenser med motsvarande utveckling i Läsvanestudien, finner man stora likheter. Differenserna mellan de yngres och de äldres morgontidningsläsning är dock något större i läsvanestudien än i Mediebarometern (jfr Anshelm-Strid, 1989; Björkqvist-Hellingwerf, 1994). Den sannolika förklaringen till detta ligger i att Läsvanestudien kan sägas uttrycka ett intresse för att läsa snarare än faktisk läsning. Detta intresse är ofta större bland äldre. En annan tolkning är att yngre personer som bor hemma ofta betraktar sig som ickeläsare i läsvanestudien, men tillgången till tidningen i hemmet inbjuder ändå till regelbunden läsning.

2.4 Flertidningsläsning

Andelen av allmänheten som läser mer än en morgontidning en genomsnittlig dag har under perioden 1979-1993 legat runt 10 procent, så även detta år (se figur 1).

TABELL 3: Morgontidningsläsning - andel som läser två eller fler tidningar 1979-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1979	10	15	6	4	7	14	12	8	6	14	24
1980	10	13	8	-	6	14	13	9	9	10	22
1981	9	12	6	-	6	11	13	10	6	11	22
1982	11	14	9	-	5	14	16	17	10	12	23
1983	13	16	10	1	11	16	15	12	12	13	23
1984	10	12	8	3	10	11	11	11	9	12	13
1985/86	9	11	5	-	8	9	10	9	7	8	19
1986/87	10	11	10	3	4	10	17	12	9	11	16
1987/88	11	12	9	2	6	13	13	12	9	11	20
1988	9	9	9	-	5	10	12	13	8	10	16
1989	9	11	8	2	6	10	13	8	4	10	18
1990	9	10	8	1	8	8	12	13	8	10	17
1991	8	11	6	1	4	7	12	11	7	8	19
1992	9	9	8	1	4	8	14	9	6	8	19
1993	10	12	9	2	7	9	17	9	8	9	21

Flertidningsläsning förekommer främst i övre medelåldern och bland högutbildade personer. Andelen flertidningsläsare bland högutbildade har minskat något sedan 1979. Nedgången är relativt liten men den avspeglar sig även i minskningen av den överspridda storstadspressen under samma period (jfr Strid-Weibull, 1988; Weibull, 1991).

Huvudintrycket är emellertid att andelen flertidningsläsare i övrigt legat på en stabil nivå i samtliga grupper under åttiotalet.

Flertidningsläsningen är vanligare måndag-fredag än under veckosluten, vilket till stor del beror på att "dubbelläsningen" är knuten till arbetsplatsen (Reimer-Weibull, 1985; Anshelm-Strid, 1989).

2.5 Lästid för morgonpress

I Mediebarometern ställs även frågor om hur lång tid människor läser sin morgontidning. Den genomsnittliga lästiden bland läsarna uppgår 1993 till 30 minuter. Under åttiotalet har den genomsnittliga lästiden pendlat mellan 30 och 33

minuter. Även beträffande lästiden stämmer mediebarometern siffror väl överens med läsvanestudiens siffror. Båda studierna noterade en ökning av lästiden 1985 och en svag minskning efter 1986. Denna minskning sammanfaller också med kvällspressens ökande andel läsare efter 1986 (se kapitel 3).

TABELL 4: Genomsnittlig lästid morgontidningar 1980-1993
(bland läsare i min.)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1980	32	33	30	10	22	31	34	44	33	31	38
1981	31	34	28	12	20	30	36	44	32	29	38
1982	31	34	28	11	19	29	35	47	33	30	34
1983	32	33	30	13	19	31	35	46	33	28	36
1984	30	32	27	11	25	28	31	46	32	29	33
1985/86	33	35	30	11	23	30	37	47	35	31	37
1986/87	32	33	31	12	22	30	36	48	35	29	35
1987/88	31	33	28	13	20	29	34	46	32	31	34
1988	30	32	29	13	18	27	34	45	32	28	33
1989	31	32	30	12	18	28	36	44	32	30	35
1990	29	32	26	11	20	25	32	43	31	27	33
1991	29	34	26	12	20	25	31	45	31	26	34
1992	29	30	29	9	17	26	32	43	31	28	33
1993	30	32	28	17	22	26	32	43	33	29	31

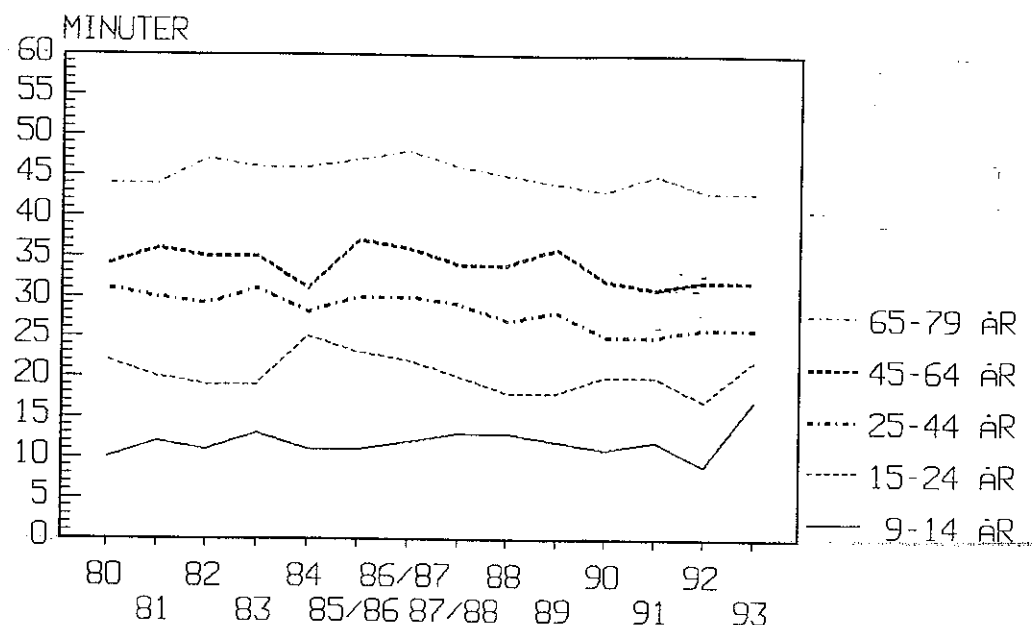
Anm: Fr o m 1985/86 har underlaget för beräkning av lästiden justerats något, vilket kan ha inneburit en svag underskattning av lästiden.

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Vi har tidigare sett att andelen läsare varierar i olika grupper av befolkningen och liknande tendenser finns beträffande lästiden. Män läser genomgående sin tidning något längre tid än kvinnorna. Äldre människor ägnar mer tid åt tidningen än yngre. Låg- och högutbildade läser längre tid än mellanutbildade. I likhet med den totala läsningen, avspeglar dessa resultat de sociala vanemönstren som dominerar respektive grupp. Tendenserna återkommer samtliga år, vilket kan ses som stöd åt antagandet om den sociala vanans betydelse för morgonpressläsningen.

Som vi tidigare sett visade sig ålder ha störst betydelse för regelbundenheten i läsningen och det samma gäller lästiden. I figur 4 redovisas därför genomsnittstiden för olika åldersgrupper för att lättare kunna jämföra över tid.

FIGUR 4: Lästid morgonpress i olika åldrar 1979-1993 (minuter bland läsare).

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Samtliga åldersgrupper uppvisar en påfallande stabilitet genom åren även om lästiden bland ungdomar (15-24 år) och medelålders (45-65 år) pendlat något år från år. Figur 4 visar tydligt att ju äldre man är desto längre tid ägnar man åt sin morgontidning.

2.6 Summering

Morgontidningsläsningen ligger på en hög och stabil nivå under hela perioden 1979-1993. 76 procent av svenska befolkningen (15-70 år) läser varje dag en morgontidning. En viss minskning har över tid kunnat konstateras i åldersgruppen 9-14 år. Denna minskning kan ha ett visst samband med yngre personers ökande konsumtion av andra medier (se kap 8) och kan på lång sikt innebära att tidningsläsningen får allt

lägre prioritet hos de yngre mediekonsumenterna. Årets studie pekar dock på en svag återhämtning i denna grupp.

Andelen flertidningsläsare är också stabil och 10 procent läser en genomsnittligt dag mer än en morgontidning.

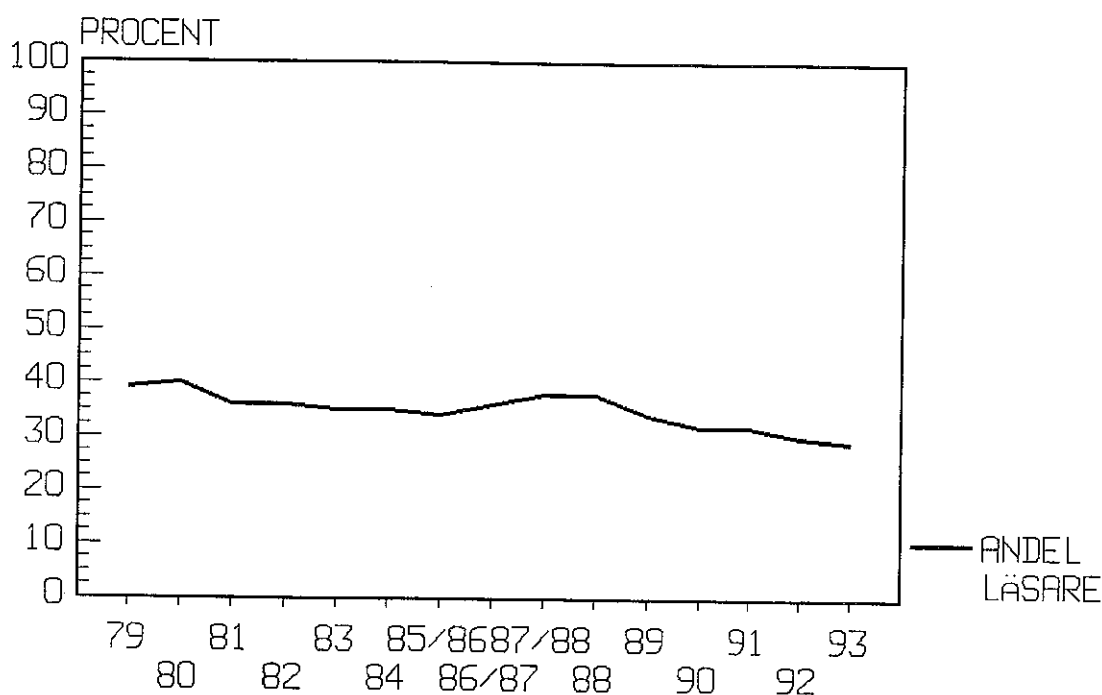
Även den genomsnittliga lästiden är mycket stabil över tid och i snitt en halvtimme om dagen avsätts åt morgontidning. Ungdomarna (15-24 år) minskade sin lästid något under senare delen av 1980-talet vilket möjligen var ett tecken på att konkurrensen från andra medier inneburit att de valt att avsätta mindre tid åt morgonpress, men utan att för den skull minska regelbundenheten i sin läsning. Även beträffande lästiden pekar årets studie på en svag uppgång bland yngre personer.

Siffrorna ligger totalt sett oväntat högt i jämförelse med befintliga läsvanestudier (jfr Björkqvist, 1993A;). Möjligen kan dessa likheter förklaras med att den sociala vanan att läsa en morgontidning är så stark att de eventuella skillnaderna jämnas ut. Förhållandet mellan läsvana och daglig läsning är dock mer komplicerat och det krävs en väsentligt grundligare analys för att få ett grepp om förhållandet dem sinsemellan.

3.1 Kvällspressläsning en genomsnittlig dag

Efter att ha haft en upplagemässig minskning under första halvan av 1980-talet ökade kvällspressförsäljningen åter från 1986. Upplageökningen har med en viss fördröjning, slagit igenom på den faktiska läsningen (Strid-Weibull, 1988; Anshelm, 1989B). Figur 5 visar utvecklingen av kvällspressens räckvidd under 1980-talet och de första åren under 1990-talet.

FIGUR 5: Kvällspressläsning 1979-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Under första delen av 1980-talet visade kvällspressläsningen på en svag nedgång. Efter 1985 vändes denna till en svag uppgång fram till 1988 för att sedan återigen sjunka något. Ett liknande mönster kan skönjas i Läsvanestudien (Björkqvist Hellingwerf, 1993). Andelen av allmänheten som en genomsnittlig dag uppger sig läsa en kvällstidning uppgick år 1988 till 38 procent. År 1990 sjönk andelen till en nivå jämförbar med 1985/1986 års mediebarometer. Årets mediebarometer konsta-

terar återigen en svag minskning i kvällstidningsläsningen. Andelen uppgår till 31 procent. Skillnaderna mellan de olika åren är visserligen små i procentenheter mätt och inte alltid statistiskt signifikanta. Det faktum att läsvanestudien visar samma tendenser över tid skulle dock kunna tala för att det handlar om faktiska upp- och nedgångar i läsningen.

3.2 Kvällspressläsning olika veckodagar

Andelen kvällspressläsare är, till skillnad från andelen morgonpressläsare, högre under veckoslutet. På söndagarna används kvällstidningen ofta som en ersättare till den lokala morgontidningen. En allmän tendens i årets siffror är att andelen läsare under olika veckodagar inte varierar särskilt mycket. Torsdagarna har under ett antal år legat något högre än andra veckodagar, en förklaring har varit tidningarnas satsningar på TV-bilagor på torsdagar. Möjligen kan den minskade läsningen på torsdagar vara ett resultat av olika lokaltidningars satsningar på Radio/TV-bilagor.

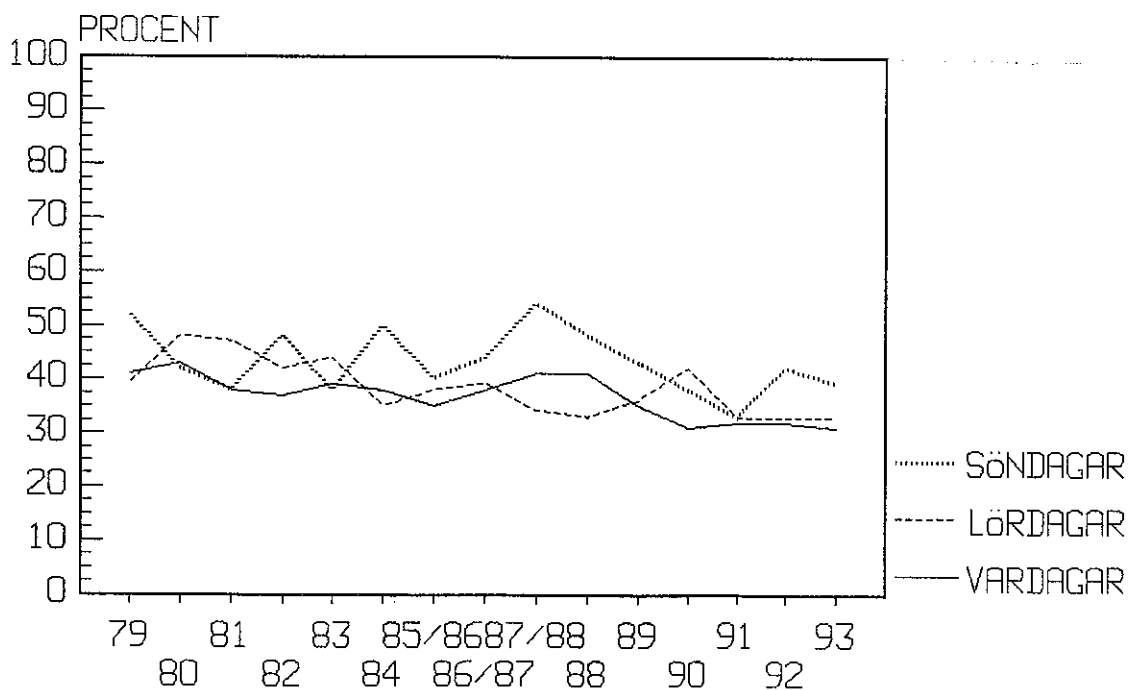
TABELL 5: Andel kvällstidningsläsare olika veckodagar 1979-1993 (procent)

Veckodag:	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1979	42	47	39	36	40	39	52
1980	47	38	40	42	45	48	42
1981	40	33	36	40	41	47	38
1982	37	28	35	47	38	42	48
1983	35	37	30	50	43	44	38
1984	36	43	35	37	37	35	50
1985/86	36	35	38	34	33	38	40
1986/87	32	41	40	37	36	39	44
1987/88	38	44	43	40	42	34	54
1988	43	43	41	42	35	33	48
1989	36	31	39	35	33	36	43
1990	27	29	33	33	32	42	38
1991	28	34	32	35	32	34	35
1992	30	33	32	36	28	33	42
1993	31	28	32	33	30	33	39

Anm: Tabellen avser åldersintervallet 15-70 år

Jämför man vardagssiffrorna med motsvarande siffror från Orvesto-93 finner man att Orvesto anger en klart högre andel (42%). Skillnaden är inte oväntad eftersom Orvestoundersökningen bygger på frågor som handlar om läsning av ett antal nummer en viss tidsperiod och Mediebarometern redovisar läsningen en genomsnittlig dag. I likhet med tidigare redovisningar av läsning enskilda veckodagar bör resultaten tolkas med försiktighet på grund av det begränsade antalet svarspersoner. För att få ökad säkerhet i jämförelsen kan åren delas upp i tre femårsintervall för jämförelser varje veckodag. Minskningen av läsare efter 1988 visar sig då vara störst på måndagar, tisdagar, fredagar och söndagar. Ett annat sätt att skapa ett bättre underlag till analysen är att dela in veckan i vardagar, lördagar och söndagar, en sådan analys redovisas i figur 6.

FIGUR 6: Kvällspressläsning olika veckodagar 1979-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 15-70 år.

Vardagsläsningen följer i stort samma tendens som för kvälls-

pressläsningen totalt sett (se figur 5). När det gäller helgläsningen framträder inga entydiga tendenser. Läsning av kvällspress på lördagar visar en nedgång fram till 1988 då en svag uppgång kan skönjas. Söndagsläsningen uppvisar en slående instabilitet. Detta kan vara en avspegling av utbudet, då vi vet att kvällspressen bitvis satsat stora resurser på att öka konsumtionen genom olika teman och bilagor. Exempelvis sammanfaller den minskade läsningen på måndagar (sportbilaga) med ett minskat sportintresse.

3.3 Kvällspressläsning i olika grupper

Som vi tidigare sett skiljde sig morgonpressläsningen åt i olika grupper av befolkningen och vi skall nu på samma sätt studera kvällspressläsningen i tabell 6.

Kvällspressläsningen en genomsnittlig dag varierar med hänsyn till kön och ålder. Det är främst män och människor mellan 15-64 år som läser något oftare än övriga grupper. Låg- och mellanutbildade läser oftare än högutbildade. Mönstret är i stort sett samma som föregående år men tidigare visade sig de mellanutbildade läsa kvällspress i störst utsträckning följda av låg- och högutbildade. Skillnaderna mellan utbildningsgrupperna har till viss del utjämnats när kvällspressen tappat läsare bland mellanutbildade under 1990-talet. Män läser kvällspress i större utsträckning än kvinnor. Upp och nedgångarna i kvällspressläsningen är i stort sett likartade oavsett kön.

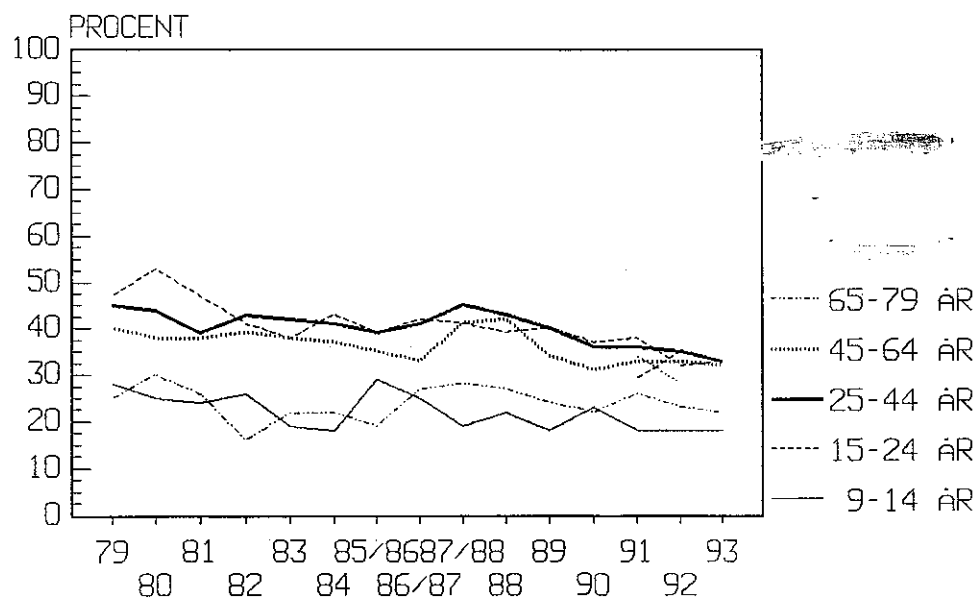
TABELL 6: Andel kvällstidningsläsare inom olika grupper 1979-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1979	39	44	35	28	47	45	40	25	39	44	40
1980	40	46	34	25	53	44	38	30	39	46	41
1981	36	41	32	24	47	39	38	26	38	48	24
1982	36	38	34	26	41	43	39	16	35	47	29
1983	35	39	31	19	38	42	38	22	35	42	34
1984	35	38	32	18	43	41	37	22	37	40	32
1985/86	34	39	29	29	39	39	35	19	32	41	31
1986/87	36	40	31	25	42	41	33	27	35	40	37
1987/88	38	40	36	19	41	45	41	28	37	46	38
1988	38	40	35	22	39	43	42	27	37	45	35
1989	34	39	29	18	40	40	34	24	33	39	34
1990	32	35	28	23	37	36	31	22	33	33	27
1991	32	35	29	18	38	36	33	26	33	29	34
1992	30	34	27	18	32	35	33	23	31	35	28
1993	29	33	27	18	33	33	32	22	29	35	26

Anm: Tabellens åldersintervall är 9-79 år

Återigen visar sig ålder vara den faktor som har störst betydelse för skillnader i läsning och för att ytterligare belysa utvecklingstendenserna i de olika åldersgrupperna redovisas läsningen i figur 7.

FIGUR 7 Kvällspressläsning i olika åldrar 1979-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Huvudintrycket är att utvecklingstendenserna i samtliga åldersgrupper, i grova drag, följer den totala utvecklingen för kvällspressen. Mer anmärkningsvärt är att det ökande kvällspressläsandet i slutet av 1980-talet, som tydligt framkommer, nästan uteslutande utgörs av en ökning i kvällspressläsandet bland de två äldsta grupperna och att det är gruppen 15-44 år som minskat sin läsning mest under de fyra senaste åren. Bland de yngsta (9-14 år) visar läsningen ett mer oregelbundet mönster.

Typiskt för kvällspressen är att man tappat läsare i sina centrala grupper och att skillnaderna mellan olika gruppers läsning blivit mindre.

3.4 Lästid för kvällspress

Lästiden för kvällspress har undersökts på samma sätt som för morgonpress. Den genomsnittliga lästiden var stabil under nästan hela 1980-talet. På senare år har en svag minskning av lästiden kunnat utläsas. Den genomsnittliga lästiden 1993 uppgår till 28 minuter vilket emellertid är en svag ökning jämfört med de senaste åren.

TABELL 7: Genomsnittlig lästid kvällstidningar 1980-1993
(bland läsare i minuter)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1980	29	32	25	14	24	30	32	38	34	25	28
1981	30	32	27	21	22	30	33	46	33	28	32
1982	27	30	25	15	21	26	36	46	33	25	27
1983	29	30	27	12	24	29	32	36	30	30	28
1985/86	30	33	26	12	22	30	37	42	35	30	27
1986/87	29	32	25	13	24	31	32	36	34	28	26
1987/88	29	31	26	15	23	27	34	37	32	27	28
1988	29	31	27	12	24	30	31	38	33	28	27
1989	26	29	22	12	20	25	30	34	30	25	25
1990	27	29	26	14	21	29	29	37	30	27	27
1991	26	29	22	10	22	25	29	35	28	27	27
1992	25	27	23	12	19	25	27	34	29	24	24
1993	28	30	25	17	23	27	28	40	31	26	27

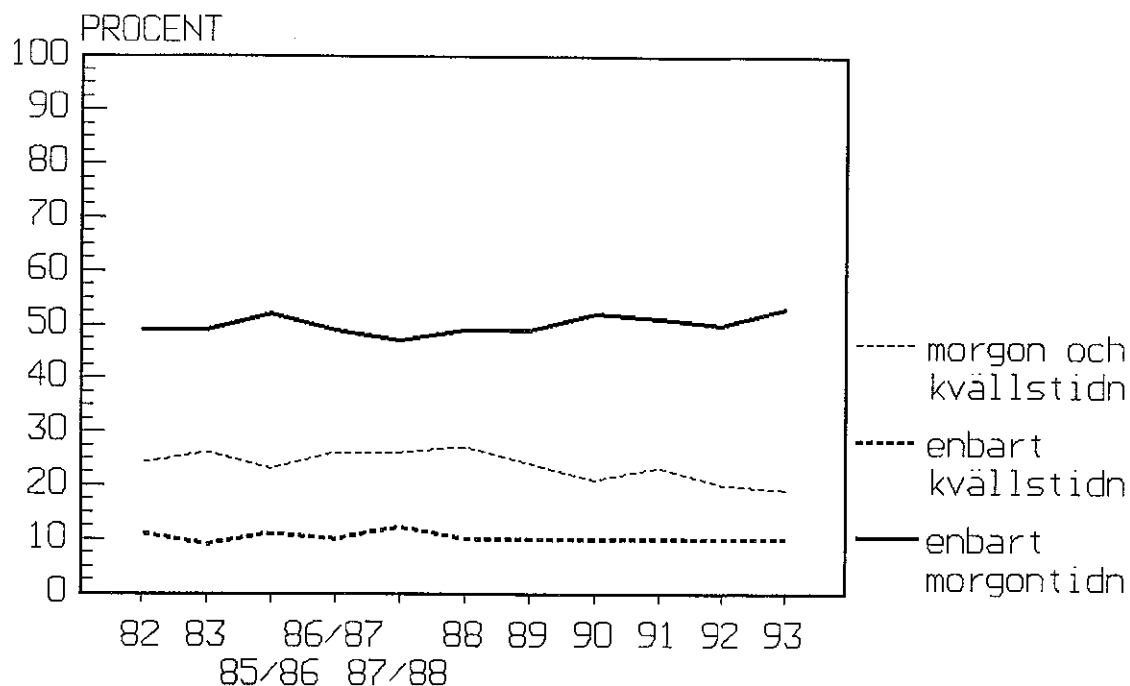
Anm: Fr o m 1985/86 beräknas lästiden annorlunda
Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Lästiden för kvällspress är i likhet med motsvarande data för morgonpress inte helt jämförbara över tid. Skillnader mellan olika grupper kan dock studeras. Samtliga år framkommer tydligt att män och äldre människor läser kvällstidningen längre tid än övriga grupper en genomsnittlig dag. De äldre (65-79 år), som läser kvällspress (endast 22 procent) har en förhållandevis lång lästid. De har, som ovan berörts, i det flesta fall mer tid till förfogande, vilket avspeglar sig i lästiden för såväl kvällspress som morgonpress. I sammanhanget bör också påpekas att den äldsta åldersgruppen uppvisat en markant minskning i lästid av kvällspress under 1980-talet. Årets mätning visar visserligen på en viss återhämtning av lästiden i denna grupp.

3.5 Morgon- och kvällspressläsning

Kvällspressen i Sverige fungerar huvudsakligen som ett komplement till lokal morgonpress (Weibull, 1983). För att kunna analysera kvällspressens funktion mer ingående riktas uppmärksamheten i detta avsnitt till kvällspressens förhållande till morgonpress. Det var under hela 1980-talet varit en relativt liten andel av befolkningen som en genomsnittlig dag läser endast kvällspress. Så är även fallet under 1990-talets första år, endast tio procent av befolkningen läser kvällspress utan att ta del av morgonpress.

FIGUR 8: Morgon- och kvällspressläsning 1982-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Figur 8 visar att differenserna mellan de undersökta åren är marginella. Mot slutet av 1980-talet kan två smärre förändringar urskiljas. Den ena är att andelen som endast läser morgonpress minskade något fram till 87/88 för att sedan öka svagt igen. Årets studie pekar på en fortsatt ökning av andelen som väljer att endast ta del av en morgontidning. Den andra är att andelen som läser både morgon- och kvällspress ökade svagt fram till 1988. Därefter vände kurvan och andelen som läser både morgon och kvällspress har minskat efter 1988. Årets undersökning pekar mot en fortsatt minskning av denna trend. Rent konkret visar sig ökningen av andelen kvällspressläsare mot slutet av 1980-talet på två sätt. De som tidigare enbart läste morgonpress började att läsa kvällspress som ett komplement till morgontidningen, en ökning som vändes till en minskning efter 1988. Den begränsade andel som enbart läser kvällspress är i princip konstant under hela 15-årsperioden, både totalt sett och sett till olika grupper.

TABELL 8: Andel läsare - kombination av morgon- och kvällspress 1982-1993 (procent)

Läsning:	År	Tot	KON		ÅLDER					UTBILDNING		
			M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Enbart morgontidn.	1982	49	49	50	33	41	48	52	73	53	45	61
	1983	49	45	53	30	48	47	54	59	51	46	60
	1985/86	52	47	56	31	41	51	57	70	55	48	61
	1986/87	49	46	53	28	42	49	57	62	54	48	55
	1987/88	47	46	48	33	41	45	52	60	50	43	53
	1988	49	47	51	29	42	48	50	65	52	46	56
	1989	49	43	54	24	40	48	56	64	54	45	57
	1990	52	51	54	24	41	52	61	66	56	52	64
	1991	51	51	50	32	43	52	55	61	52	57	68
	1992	50	47	53	26	44	49	54	66	53	49	61
	1993	53	52	55	30	45	53	59	66	58	50	63
Enbart kvällstidn.	1982	11	12	11	17	17	12	8	6	11	12	7
	1983	9	9	9	8	15	9	7	5	9	11	5
	1985/86	11	11	11	16	15	11	8	6	11	11	6
	1986/87	10	9	11	13	15	10	7	5	10	10	8
	1987/88	12	11	13	12	13	14	11	8	11	14	11
	1988	10	11	10	14	13	13	7	7	10	12	7
	1989	10	11	9	10	15	11	8	6	9	13	6
	1990	10	11	9	11	14	12	8	5	10	12	6
	1991	10	10	10	9	16	11	7	7	10	12	5
	1992	10	10	10	10	15	12	8	6	11	12	4
	1993	10	11	9	11	15	11	8	7	11	12	5
Morgon och kvällstidn.	1982	24	26	22	9	24	31	32	10	24	35	22
	1983	26	30	22	11	23	33	30	17	26	31	29
	1985/86	23	29	18	13	24	28	27	13	21	29	25
	1986/87	26	31	21	12	27	31	26	22	25	30	28
	1987/88	26	29	24	8	29	31	29	21	26	32	27
	1988	27	29	25	8	26	30	35	20	27	33	28
	1989	24	27	20	8	25	28	26	18	23	26	28
	1990	21	24	19	11	23	24	23	16	23	22	21
	1991	22	25	19	9	22	24	27	19	23	26	19
	1992	20	24	17	9	17	23	25	18	21	23	24
	1993	19	22	17	7	18	22	24	16	18	23	21

När det gäller kombinationer mellan morgon- och kvällspress i olika grupper framkommer den förväntade bilden. Män och personer i medelåldern är i större utsträckning än andra grupper benägna att läsa både morgon- och kvällspress. Bland dem som enbart läser morgontidningar hittar vi främst äldre personer och i åldrarna 9-44 återfinns förhållandevis många

som enbart läser kvällspress. Differenserna är relativt stora och tendenserna återkommer samtliga undersökta år.

3.6 Summering

En tredjedel av den svenska befolkningen läser varje dag en kvällstidning. En minskning av andelen läsare framkom under slutet av 1970-talet och början av 1980-talet. Denna minskning vändes fr o m 1986/87 till en ökning. På senare år har åter en nedåtgående trend konstaterats. Även årets undersökning bekräftar detta. De i tidigare studier påvisade skillnaderna mellan olika grupper och olika veckodagar, när det gäller kvällstidningsläsning, bekräftas i årets resultat. Den genomsnittliga lästiden är 1993 något längre än vad den varit tidigare år.

Andelen som läser både kvälls- och morgonpress ökade svagt mot slutet av 1980-talet, jämfört med mitten av 1980-talet. Ett resultat som visar att den ökande kvällspressläsningen i första hand skall betraktas som att morgonpressläsningen kompletteras med kvällspress i större utsträckning, än vad som var fallet i mitten på 1980-talet. Under 1990-talet har andelen som kombinerar morgon och kvällspress sjunkit.

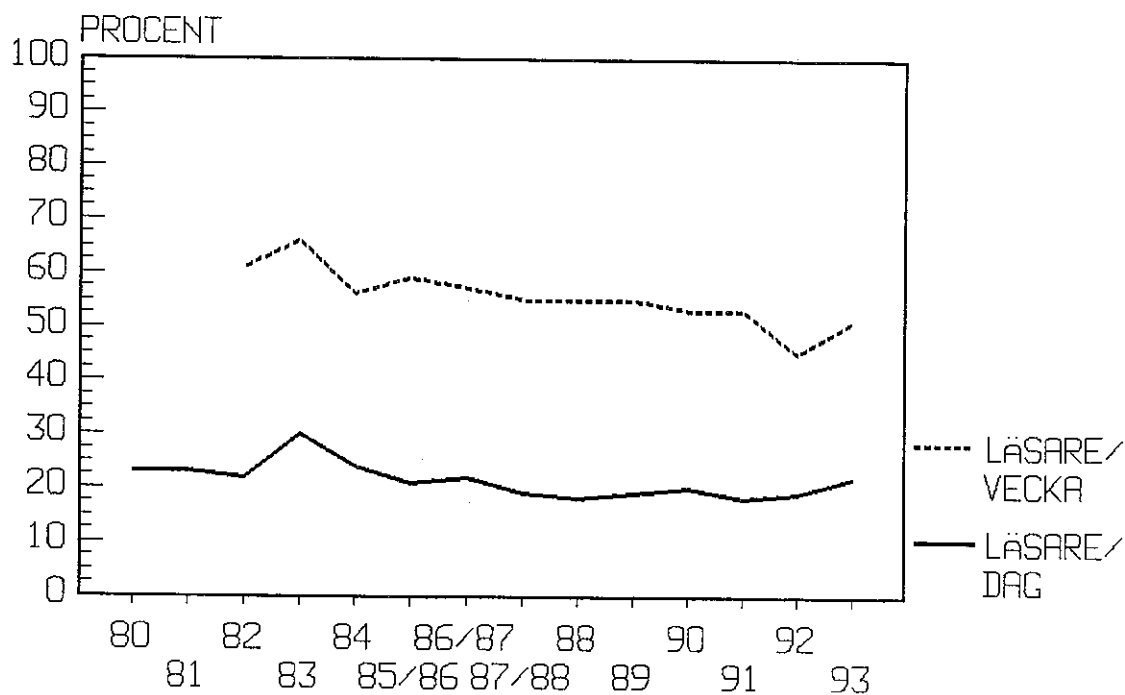
4 POPULÄRPRESS

4.1 Populärpressläsning en genomsnittlig dag

Populärpressen innefattar två huvudkategorier av tidningar. Den första är veckotidningar, dvs familje-, dam- och herrtidningar. Den andra kategorin är konsumenttidningar som exempelvis ICA-kuriren och VI. Frågan som ställts avser populärpress som typ av tidning. Några frågor om enskilda tidningar har däremot inte ställts.

Med tanke på att en stor del av populärpressen utkommer en gång i veckan, kan det anses vara något tveksamt att för populärpress endast redovisa andelen läsare en genomsnittlig dag. För en tidning som ges ut en gång per vecka torde läsning under en genomsnittlig vecka vara ett bättre mått på räckvidden. Använder man detta mått, finner man att populärpressen under en vecka når knappt hälften av allmänheten 1993. I figur 9 redovisas utvecklingstendensen för populärpressläsningen både en genomsnittlig vecka och en genomsnittlig dag från 1979 till 1993.

FIGUR 9: Populärpressläsning 1980-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Populärpressen har haft en stegvis minskning från 1983, då andelen läsare en genomsnittlig dag var anmärkningsvärt stor (30%). Andelen som läser populärpress en genomsnittlig dag är enligt 1993 års barometer 22 procent (i åldersgruppen 15-70 år är andelen densamma). 51 procent av allmänheten läser populärpress någon gång en genomsnittlig vecka.

Utvecklingstendensen är densamma oavsett om läsning en genomsnittlig dag eller vecka används som mått. En relativt tydlig ökning skedde 1983 (som troligen var en tillfällighet), därefter minskade andelen läsare och under senare delen av 1980-talet har andelen legat relativt stabilt på samma nivå. 1991 och 1992 års undersökningar pekade på en minskning i populärpressläsningen. Årets undersökning pekar mot en återhämtning i andelen läsare en genomsnittlig dag och minst en gång per vecka.

Andelen som läser mer än en populärtidning en genomsnittlig dag är ytterst begränsad och har under hela perioden 1980-1993 legat mellan 2-5 procent.

4.2 Populärpressläsning olika veckodagar

Läsningen av populärpress är förhållandevis jämnt fördelad över veckans dagar. Andelen läsare är 1993 något högre på tisdagar, onsdagar och fredagar. Skillnaderna är dock marginella.

Spridningen över veckodagar visar ingen entydig tendens för perioden 1980-93. Till detta kommer att det nästan är omöjligt att analysera skillnader mellan olika veckodagar p.g.a. att veckopressen vid flera tillfällen under perioden ändrat utgivnings dagar. Detta torde i viss mån kunna påverka läsningen, eftersom en stor andel av läsarna sannolikt läser tidningen på dess utgivningsdag. Generellt sett har dock torsdag och fredag tidigare varit de viktigaste dagarna.

TABELL 9: Andel populärpressläsare olika veckodagar 1980-1993 (procent)

	VECKODAG						
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1980	22	26	27	27	20	15	20
1981	23	25	22	18	19	13	23
1982	20	24	19	22	17	24	19
1983	35	28	25	24	32	25	32
1984	28	19	26	24	19	25	21
1985/86	22	28	20	22	20	17	21
1986/87	29	21	20	21	26	17	18
1987/88	18	16	16	22	27	16	16
1988	18	13	15	25	22	17	12
1989	18	16	15	22	18	18	18
1990	19	24	15	15	23	19	20
1991	11	17	19	22	21	17	17
1992	19	21	15	16	19	17	18
1993	19	24	25	19	25	17	18

Anm: Tabellen har åldersintervallet 15-70 år

4.3 Populärpressläsning i olika grupper

Populärpressen är till stor del inriktad på vissa bestämda målgrupper, vilket många studier tidigare visat (se Strid-Weibull, 1988 och Anshelm, 1989). Detta visar sig också tydligt i både tabell 10 och 11, där stora skillnader mellan olika gruppers läsning framkommer.

TABELL 10: Andelen populärpressläsare inom olika grupper 1980-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1980	23	16	30	28	25	19	23	28	26	20	15
1981	23	15	31	29	24	16	20	39	27	19	13
1982	22	15	29	23	21	19	22	29	25	18	17
1983	30	21	38	34	32	21	33	39	33	28	21
1984	24	14	35	26	28	18	23	33	27	24	15
1985/86	21	12	30	20	19	17	21	36	25	20	15
1986/87	22	13	30	11	24	14	26	38	29	20	15
1987/88	19	10	28	14	14	14	23	31	25	18	11
1988	18	10	26	13	17	13	19	31	23	16	14
1989	19	12	26	13	15	15	18	36	25	19	13
1990	20	12	28	14	14	13	24	35	27	14	16
1991	18	10	26	13	15	14	19	31	23	18	12
1992	19	9	28	14	16	14	20	34	24	16	15
1993	22	12	31	13	19	16	25	37	30	18	16

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Populärpressläsarna återfinns främst bland kvinnor och bland äldre personer. Lågutbildade personer läser också betydligt oftare än övriga grupper. Årets barometer ger i huvudsak stöd åt tidigare års resultat. Läsningen genomsnittlig dag är som tidigare nämnts ett tveksamt mått på populärpressläsning. Mot denna bakgrund redovisas även i tabell 11 läsarandelar i olika grupper en genomsnittlig vecka.

TABELL 11: Andel som läst en populärtidning under den senaste veckan 1982-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1982	61	53	70	59	64	56	64	66	64	61	52
1983	66	54	77	63	74	59	69	69	69	68	54
1984	56	42	71	53	62	53	56	59	57	62	44
1985/86	59	44	73	57	59	54	61	71	62	62	51
1986/87	57	44	70	45	61	51	59	68	63	56	52
1987/88	55	42	67	53	52	48	58	67	59	52	49
1988	55	42	68	53	54	50	57	65	58	52	51
1989	53	37	68	46	53	50	50	69	60	54	44
1990	53	39	67	44	51	48	57	64	59	53	48
1991	47	34	61	36	50	51	49	62	53	49	37
1992	46	32	60	36	48	40	48	63	54	44	38
1993	51	37	64	38	50	44	56	65	61	47	46

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Mönstret är detsamma som i tabell 10, samma grupper visar sig vara hög- respektive lågkonsumenter. När det gäller läsningen den senaste veckan var minskningen 1991 och 1992 i de totala siffrorna större än vad som var fallet i tabell 10.

Tabell 10 och 11 visar också att nedgången i läsningen av populärpress under 1990-talets första år kunde skönjas i samtliga grupper. Den största nedgången finns bland de yngre läsarna. 1980 läste 28 respektive 25 procent dagligen en veckotidning. 1993 har den nedåtgående trenden som kunnat konstateras för populärpress de senaste åren vänt till en uppgång. Jämfört med 1980 är dock anleden populärpressläsare tämligen låg bland de yngsta, 13 procent (9-14 år) respektive 19 procent (15-24 år).

Denna nedgång under 1980-talet är intressant att sätta i samband med den samtida uppgången i videotittandet för ungdomarna (se vidare kap 8). En mycket begränsad andel personer läser mer än en populärtidning en genomsnittlig dag. Andelen uppgår endast till en procentenhet 1993.

TABELL 12: Andelen som läst mer än en populärtidning 1980-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1980	4	3	5	4	4	3	5	7	6	4	3
1981	5	4	6	14	6	2	3	8	5	2	3
1982	3	2	6	4	4	3	2	6	3	3	4
1983	4	4	5	7	5	3	5	5	6	3	5
1984	5	4	6	13	4	3	2	6	4	3	1
1985/86	3	2	4	4	4	1	3	4	3	2	1
1986/87	3	2	4	2	3	2	2	6	3	2	2
1987/88	3	1	5	2	3	3	3	3	3	3	1
1988	2	1	2	3	1	1	2	3	2	1	1
1989	3	2	3	0	2	2	2	7	4	3	2
1990	3	2	3	1	1	2	5	5	5	1	2
1991	3	1	4	2	1	2	3	3	3	2	1
1992	1	0	2	0	0	1	1	4	2	1	1
1993	3	1	4	2	2	1	4	6	4	2	3

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

De grupper som totalt sett har störst andel populärpressläsare, har även störst andel som läser mer än en populärtidning en genomsnittlig dag. Differenserna mellan olika år är i vissa fall stora, vilket delvis kan förklaras med att antalet svarspersoner är mycket begränsat.

4.4 Lästid för populärpress

Att mäta lästiden för populärpress är på många sätt problematiskt. Populärpress läses normalt vid flera tillfällen, vilket gör det mycket svårt för människor att bedöma hur lång tid de har läst tidningen. I Mediebarometern gäller dock

frågan endast lästid under gårdagen, vilket borde bidra till en ökad ihågkomst. De tidsintervall som använts är grova och kan därför inte jämföras med lästiden för morgon- och kvällspress.

Den genomsnittliga lästiden bland populärpressläsarna är 31 minuter 1993. Från och med 1981 har den genomsnittliga lästiden minskat i princip varje år med något undantag, 1986/87 års barometer pekade exempelvis på att den nedåtgående trenden var bruten och vänd till en uppgång. Detta visade sig senare vara en tillfällighet, som inte förändrade helhetsintrycket av en nedåtgående trend. Att minskningar respektive ökning av lästiden sammanfaller med motsvarande förändringar i det totala läsandet är mycket intressant, då man hade kunnat förvänta förhållandet skulle vara det motsatta. Det är ofta så att när andelen läsare minskar så ökar den genomsnittliga lästiden, eftersom enbart de mest trogna läsarna (som man kan förmoda normalt läser längre tid) fortsätter att läsa populärpress. Minskande lästid och minskande andel läsare är ett tecken på att intresset för populärpress har minskat hos de flesta grupper, t o m bland de trogna läsarna. Årets undersökning visar dock återigen på en uppgång i lästiden. Om detta är starten på en ny trend eller en tillfällighet kan endast framtiden utvisa.

TABELL 13: Genomsnittlig lästid populärpress 1980-1993
(bland läsare i minuter och procent)

	KÖN		ÅLDER					UTBILDNING			
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Antal minuter:											
1980	35	32	36	25	32	33	44	44	39	36	28
1981	39	38	40	32	36	35	42	47	44	35	31
1982	35	30	38	24	28	33	37	49	38	38	37
1983	32	30	34	24	28	25	37	42	37	28	28
1985/86	32	28	34	25	29	26	32	44	38	30	22
1986/87	37	39	36	29	30	33	36	47	41	35	26
1987/88	32	27	34	20	29	31	33	37	35	31	30
1988	30	28	31	23	24	27	29	39	35	24	28
1989	34	33	35	20	27	23	37	49	42	32	23
1990	29	26	30	15	24	24	34	31	33	21	22
1991	28	24	30	20	24	26	30	33	32	34	27
1992	29	26	30	15	24	24	34	31	33	21	22
1993	31	26	32	21	25	24	31	42	36	29	26
<hr/>											
Andel över 60 min i procent:											
1980	8	7	8	3	2	6	9	17	11	5	4
1981	14	10	16	6	10	11	18	21	20	6	8
1982	10	6	16	4	6	9	13	22	14	7	10
1983	13	8	19	8	13	6	17	26	17	11	8
1985/86	7	6	8	-	-	2	11	16	13	3	2
1986/87	12	14	11	6	8	8	12	19	15	11	4
1987/88	6	4	7	-	-	8	6	10	7	6	7
1988	6	6	6	-	-	4	4	16	11	-	5
1989	1	1	3	-	1	-	1	8	4	1	3
1990	1	1	2	-	1	-	3	2	3	-	-
1991	1	-	2	-	1	1	2	1	2	1	1
1992	1	-	1	-	-	-	2	2	1	1	1
1993	10	6	11	-	6	6	9	19	13	7	9

Anm: Beräkningen av genomsnittstiden 1986/87 är annorlunda.
Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Upplagan har under 1980-talet minskat ännu tydligare, vilket skulle kunna betyda att den s k väntrumsläsningen har ökat i andel av den totala läsningen av populärpress, något som i sin tur skulle kunna bidra till att förklara den minskande genomsnittliga lästiden under mätperioden (jfr Strid-Weibull, 1988).

De män som läser populärpress, läser i genomsnitt kortare tid än kvinnorna. Äldre och lågutbildade läser lång tid jämfört med andra grupper. De grupper som har en stor andel läsare, uppvisar också normalt längre genomsnittstid än övriga grupper.

4.5 Summering

Populärpressläsningen uppvisar en stegvis minskning från 1983, då andelen var anmärkningsvärt hög. Såväl andelen regelbundna läsare som lästiden har minskat. Störst är nedgången bland ungdomarna. Årets undersökning visar på en svag återhämtning i läsningen av populärpress. Om detta är starten på en ny trend får framtiden utvisa.

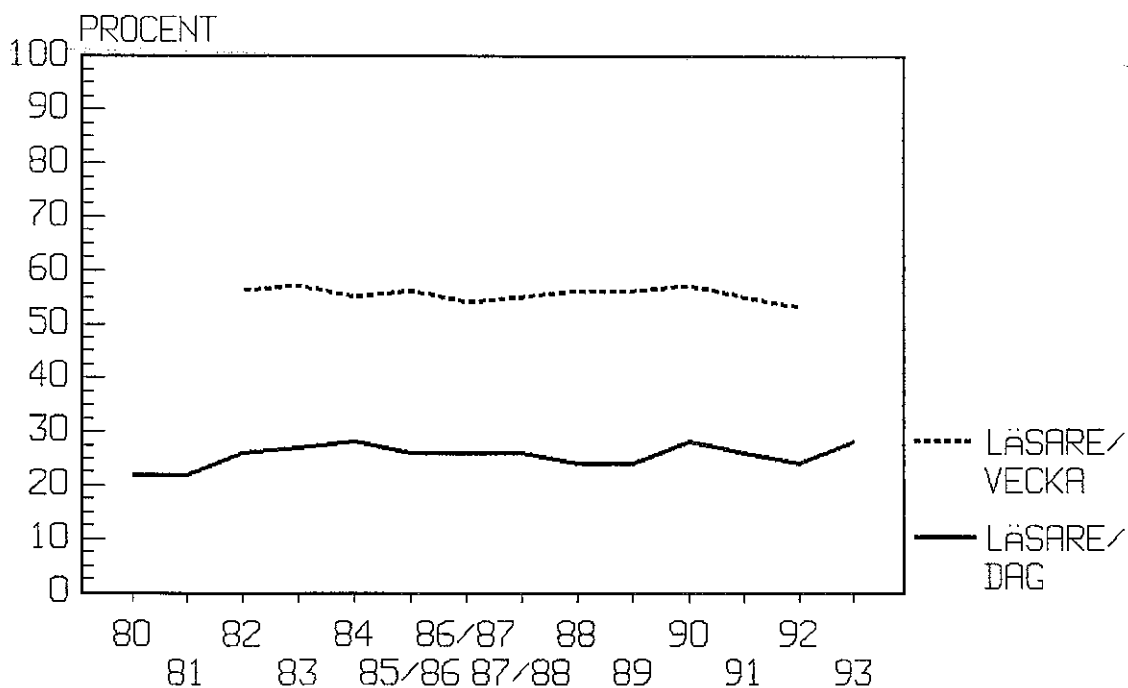
De grupper som traditionellt sett haft en stor andel läsare, har det också 1993. Populärpressen är ett medium som främst används av kvinnor, äldre och lågutbildade.

5.1 Tidskriftsläsning en genomsnittlig dag

Tidskriftspress är ett samlingsnamn för en kategori tidningar som domineras av fack- och organisationspress. Här precis som för populärpress har frågan gällt tidsskrifter som samlingskategori (se bilaga 1). Några frågor om enskilda tidsskrifter har alltså inte ställts i denna studie.

I likhet med vad som gäller för populärpress, torde läsningen av tidsskrifter en genomsnittlig dag inte vara något bra mått för att bedöma räckvidden. I figur 10 redovisas därför både läsningen en genomsnittlig dag och läsningen en genomsnittlig vecka.

FIGUR 10: Tidskriftsläsning 1980-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Andelen tidskriftsläsare en genomsnittlig dag uppgår 1993 till 25 procent och andelen veckoläsare ligger på 53 procent.

I början av 1980-talet satsades mycket resurser på olika slag av specialtidningar, vilket medförde att utbudet av tidningar kraftigt ökade. I figur 10 kan man utläsa hur detta avspeglar sig i en ökning av andelen läsare fr o m 1981. Andelen tidskriftsläsare har sedan dess legat på ca en fjärdedel av allmänheten varje år. Även andelen veckoläsare ligger stabil över tid.

5.2 Tidskriftsläsning olika veckodagar

Tidigare undersökningar har visat att tidskriftsläsningen är nära kopplad till arbets- och yrkesområden (Strid-Weibull, 1986 och Anshelm-Strid, 1989), varför det också är intressant att jämföra läsningen under veckans olika dagar.

TABELL 14: Andel tidskriftsläsare olika veckodagar 1980-1993 (procent)

	VECKODAG						
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
1980	26	32	21	26	24	25	16
1981	30	28	26	26	22	19	17
1982	28	29	44	29	28	19	21
1983	31	38	34	33	31	30	21
1984	27	37	34	32	33	29	18
1985/86	20	27	30	25	33	26	21
1986/87	30	35	27	32	26	22	26
1987/88	29	34	32	34	34	24	20
1988	22	31	26	29	28	19	24
1989	30	20	30	33	29	23	20
1990	37	33	34	35	29	27	25
1991	31	28	29	32	31	24	23
1992	30	30	34	29	33	23	16
1993	31	36	37	35	29	25	24

Anm: Tabellens åldersintervall är 15-70 år

Tabell 14 visar bl a att differenserna mellan olika veckodagar tenderar att minska över tid. Fortfarande är dock andelen läsare under veckosluten mindre än under övriga veckodagar. Knappt en fjärdedel läser under helgen jämfört med knappt en tredjedel under vardagarna. Under slutet av

1980-talet tenderade tidskriftsläsningen att öka på söndagar. Denna ökning tolkades som ett tecken på att de intressebetonade tidskrifterna ökat något i förhållande till de yrkesbetonade. Denna ökning såg ut att ha vänt till en nedåtgående trend under 1991 och 1992. 1993 antyds emellertid åter en ökning.

5.3 Tidskriftsläsning i olika grupper

Tidigare studier har visat att tidskrifter och populärpress har två i stort sett helt skilda läsargrupper (Weibull, 1984 och Anshelm, 1988). Tidskrifter läses främst av de grupper som inte läser populärpress i någon större omfattning.

Andelen läsare är högst bland män, medelålders och högutbildade. Dessa grupper har alltid haft en stor andel tidskriftsläsare. När man studerar andelen som läser mer än en tidskrift en genomsnittlig dag, framkommer samma mönster. Det som framförallt har skett under 1980-talet och 1990 är att det finns en tendens till utjämning mellan olika grupper när det gäller att ta del av tidskrifter.

Äldre personer tar del av tidskrifter i större omfattning i början på 1990-talet i jämförelse med början av 1980-talet. Andelen högutbildade tidskriftsläsare har varierat mycket mellan undersökningsåren. Med grova mått har andelen minskat från 57 procent 1980 till 43 procent 1993, medan andelen tidskriftsläsare har ökad bland personer med låg och mellan utbildning.

TABELL 15: Andel tidskriftsläsare inom olika grupper 1980-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Andel läsare totalt:											
1980	22	27	16	10	19	27	26	11	15	25	57
1981	22	26	16	12	19	26	27	12	16	24	39
1982	26	33	18	15	26	28	34	19	22	30	41
1983	27	33	22	13	24	34	35	13	24	30	41
1984	28	33	23	16	29	36	27	19	20	34	50
1985/86	26	31	21	9	25	33	29	17	19	30	47
1986/87	26	30	22	12	23	31	30	19	17	31	44
1987/88	26	31	21	8	22	35	29	16	20	29	43
1988	24	28	20	8	17	28	29	22	19	27	37
1989	24	29	19	9	22	25	33	18	21	23	36
1990	28	35	21	9	28	30	37	21	25	32	45
1991	26	30	22	12	21	31	30	20	19	30	43
1992	24	25	22	19	23	23	25	28	24	23	26
1993	28	34	23	13	25	29	36	22	22	30	43

Andel som läser två eller fler:

1980	4	6	2	2	6	6	6	1	1	5	13
1981	3	4	3	1	3	3	4	-	1	3	8
1982	4	7	1	3	4	4	6	3	4	3	8
1983	5	7	4	2	4	8	7	1	3	6	14
1984	6	7	3	1	4	8	7	2	2	7	17
1985/86	3	5	1	-	3	4	4	3	2	4	7
1986/87	5	6	3	1	4	5	4	3	2	5	10
1987/88	4	6	3	-	2	6	4	5	3	3	11
1988	3	5	2	-	1	4	4	4	2	3	9
1989	3	4	2	1	3	4	5	2	2	2	6
1990	4	7	1	1	4	3	7	5	3	4	9
1991	4	5	3	-	5	5	5	2	3	4	9
1992	3	4	3	-	2	4	4	2	1	3	9
1993	4	5	3	-	2	4	7	3	3	4	9

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

De grupper som i tabell 15 visade sig ha stora läsrandelar utmärker sig även, när läsning under den senaste veckan redovisas. Andelen läsare har ökat från 53 till 59 procent under den senaste veckan.

TABELL 16: Andel som läst en tidskrift under den senaste veckan 1982-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1982	56	63	49	30	53	69	68	36	50	66	83
1983	57	63	50	24	54	72	65	33	50	66	81
1984	55	59	50	24	58	70	67	36	51	65	85
1985/86	56	61	51	22	54	70	64	34	47	66	81
1986/87	54	59	49	19	50	68	62	40	46	62	78
1987/88	55	60	50	21	48	68	63	43	48	62	77
1988	56	59	52	17	42	67	66	49	49	63	74
1989	56	61	50	16	52	65	62	48	48	62	75
1990	57	61	53	23	56	65	66	45	54	62	83
1991	54	58	49	25	48	63	64	39	54	62	79
1992	53	57	49	19	49	63	64	40	43	61	83
1993	59	64	54	25	56	67	70	47	52	65	79

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

5.4 Lästid för tidskrifter

Lästiden för tidskrifter är som för populärpress svår att mäta eftersom dessa tidningar ofta läses vid flera tillfällen. Det är dock av intresse att redovisa den genomsnittliga lästiden för tidskrifter, vilket görs i tabell 17.

TABELL 17: Genomsnittlig lästid tidskrifter 1985/86-1993 (bland läsare i minuter)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1985/86	32	32	29	25	27	30	31	41	33	30	30
1986/87	31	32	31	35	27	30	33	37	31	29	34
1987/88	29	30	26	20	30	28	28	34	28	27	32
1988	29	33	24	27	28	31	26	35	30	27	33
1989	27	29	25	22	28	26	29	28	26	27	30
1990	30	33	25	17	31	30	30	28	28	32	32
1991	28	30	24	18	31	26	30	28	27	29	29
1992	24	25	22	19	23	23	25	28	24	23	26
1993	26	28	24	20	26	26	26	31	26	27	26

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Lästiden för tidskrifter har normalt legat något lägre än för populärpress. Årets resultat visar att dessa skillnader har jämnats ut. Den genomsnittliga lästiden för tidskrifter uppgår i år till 26 minuter, att jämföra med 31 minuter för populärpress.

Differenserna mellan olika grupper lästid är förhållandevis små. Män, mellan och högutbildade har något längre lästid än övriga grupper, vilket indikerar det som tidigare sagts om tidskrifternas målgrupper och dess motsatsställning i förhållande till populärpress. I nästa avsnitt prövas detta antagandets stöd på årets data.

5.5 Tidskrifts- och populärpressläsning

Det har framgått att tidskrifter läses av vissa grupper och populärpress av andra. Övertäckningen mellan dessa båda typer av tidningar bör således vara tämligen begränsad.

Det är också dessa tendenser som framkommer i tabell 18. Andelen som läser båda typerna av tidning är mycket liten (5 procent). Andelen som endast läser tidskrifter är varje år några procentenheter högre än andelen som endast läser populärpress. Detta förhållande är emellertid något relativt nytt, då populärpressen under första halvan av 1980-talet hade den högsta läsarandelen av dessa båda medier.

Andelen som "dubbelläser" tidskrifter och populärpress är högst bland äldre vilket möjligen kan vara ett utslag av tillgänglig tid. I sammanhanget bör det också påpekas att procenttalen i avseende på dubbelläsning är låga och differenserna är tämligen marginella.

TABELL 18: Andel läsare - kombination av populärpress och tidskrifter 1985/86-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Endast populärpress:											
1985/86	16	8	24	20	16	11	16	29	21	14	8
1986/87	17	9	24	10	19	10	20	30	24	14	8
1987/88	14	7	21	12	13	9	15	27	20	13	5
1988	14	6	21	11	15	9	12	25	18	12	8
1989	16	9	22	13	13	12	13	30	21	15	9
1990	15	8	22	13	11	10	17	29	21	10	10
1991	14	7	12	10	12	10	14	25	19	11	7
1992	14	6	22	11	13	10	13	28	19	12	7
1993	16	7	23	11	15	11	16	28	23	12	11
<hr/>											
Endast tidskrifter:											
1985/86	21	27	16	8	22	27	24	9	15	23	39
1986/87	21	26	16	11	18	27	24	12	12	25	37
1987/88	21	28	14	6	21	30	21	13	15	24	38
1988	19	24	14	6	15	24	22	15	14	22	31
1989	20	26	15	9	20	22	28	13	17	20	32
1990	24	31	16	8	25	27	29	15	19	29	39
1991	21	26	16	10	18	26	25	14	16	24	38
1992	20	26	14	7	20	24	24	13	14	22	38
1993	24	30	15	11	21	26	27	13	15	24	38
<hr/>											
Både pop.pr. och tidskr.:											
1985/86	5	4	6	1	3	6	5	8	4	7	7
1986/87	5	4	6	1	5	4	6	8	4	6	7
1987/88	5	3	6	1	1	5	9	4	5	5	5
1988	5	4	6	2	2	4	7	7	5	4	6
1989	3	3	4	0	2	3	5	6	4	3	4
1990	5	4	5	1	3	3	8	7	6	3	6
1991	4	4	5	2	3	5	5	5	4	6	5
1992	5	4	7	3	3	4	7	7	5	4	8
1993	5	4	8	2	5	5	9	8	7	6	6

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

5.6 Summering

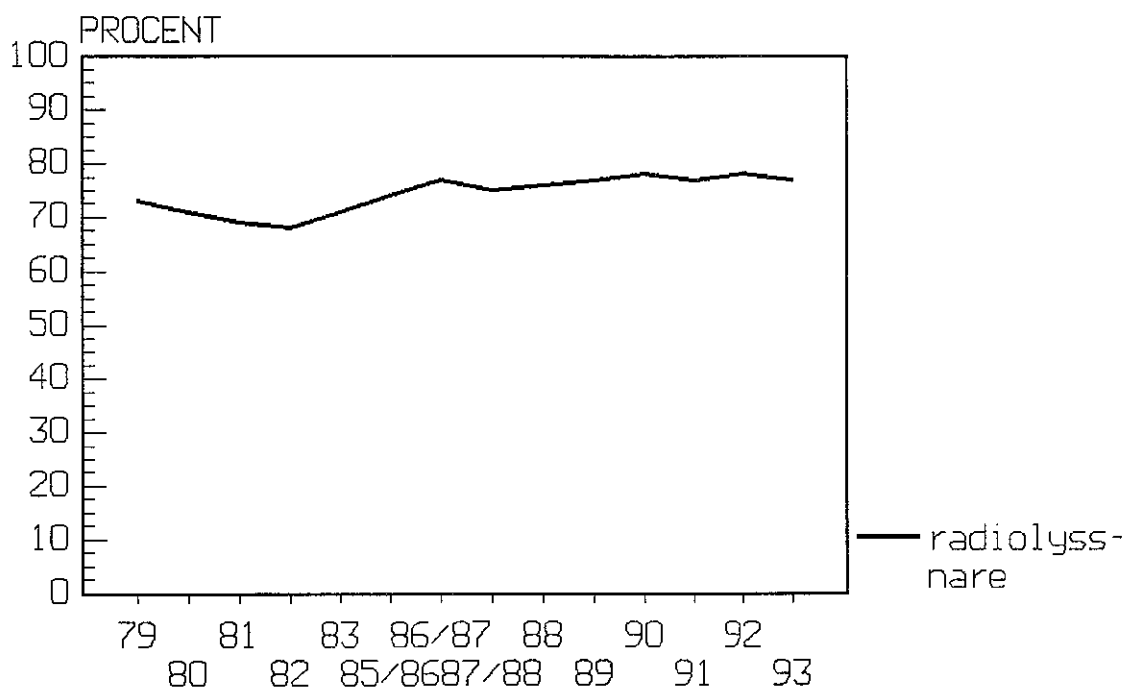
Tidskriftsläsningen ökade tydligt 1981 och har sedan dess legat stabilt på 24-28 procent läsare av allmänheten. Tidskrifterna har som helhet en större andel läsare än populärpressen. Det är främst män, medelålders och högutbildade som läser tidskrifter. Läsargruppen har följaktligen en helt annan sammansättning än populärpressens, vilket tydligt visar sig i den mycket begränsade övertäckningen. Tidskrifter och populärpress blir varandras motpoler, med två väl åtskilda läsargrupper. Läsning av dessa båda tidningstyper skulle kunna ses som en avspegling av två olika intressesfärer.

Sedan Mediebarometern började undersöka populärpress och tidskriftsektorn 1979 har det skett stora förändringar på marknaden. Detta gäller gällar bl a specialtidningar där mångfalden ökat enormt. En del specialtidningar är innehållsmässigt lik populärpressen och andra är svåra att skilja från tidskrifter. Trots detta märks inga större skillnader i användningen av populärpress och tidskrifter under mätperioden. I framtiden är det dock viktigt att skilja ut flera typer av populärpress och tidskrifter.

6.1 Radiolyssnande en genomsnittlig dag

Andelen av allmänheten som en genomsnittlig dag lyssnar på ljudradio, uppgår 1993 till 77 procent. Andelen har varit nästan densamma de senaste åren. Totalt sett är det en ökning med tre procentenheter jämfört med 1985/86 års Mediebarometer. I åldersintervallet 15-70 år är andelen 82 procent, vilket är en ökning med tre procentenheter.

FIGUR 11: Radiolyssnande 1979-1993 (procent)

Anm figurens åldersintervall 9-79 år.

Beräkningsunderlaget för ljudradion ändrades något fr o m 1984. Jämförelserna över tid måste därför göras med försiktighet. Klart är emellertid att den nedåtgående tendens som fanns under början av 1980-talet, har brutits och vänts till en uppgång, vilket inte minst framkom i 1986/87 siffror. De fem senaste årens siffror ger en indikation på att andelen radiolyssnare förefaller ha stabiliserats på omkring 77 procent.

Mediebarometern började 1980 att undersöka lokalradiolyssnandet. Så länge som lokalradion låg som fönster i P3 var räckvidden relativt hög. Sedan lokalradion överfördes till en egen kanal (P4) föll publikandelarna kraftigt. En stor del av publiken följde inte med, troligen beroende på en allmän tröghet då det gäller att byta kanal.

Om vi ser till lyssnandet på enskilda radiokanaler över tid - sådana siffror finns i Mediebarometern från och med 1985/1986 - var detta fram till 1992 tämligen stabilt. Detta kan utläsas av tabell 19. Undantaget var de ovannämnda effekterna av lokalradios överflyttning till egen kanal. Dessförinnan var lokalradion endast en del av P3: Publiken kunde lyssna både till P3 och lokalradion genom att ha en frekvens inställd; efter 1987.

TABELL 19: Andel radiolyssnare för olika kanaler 1985/86-1993 (procent).

	Totalt	P1	P2	P3	Lokalradio		Utländsk-
					P4	Närradio	kanal
1985/86	74	19	3	66	41	3	1
1986/87	77	18	4	66	42	4	1
1987/88	75	16	2	60	38	4	1
1988	76	16	2	61	36	5	2
1989	77	16	2	59	24	5	1
1990	78	18	2	59	23	6	2
1991	77	16	3	58	25	6	2
1992	78	16	3	54	27	6	2
1993	77	14	3	31	45	7	1

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

Andelen som lyssnar på respektive kanaler har, trots att det totala lyssnandet ökat något, enbart marginellt förändrats från 1985/86. Mellan 1986/87 och 1987/88 skedde dock en markant förändring, då andelen P3- och lokalradiolyssnare tydligt minskade. Denna nedgång kan troligen förklaras med den ovan omnämnda kanaluppdelningen. Tidigare lyssnade man på båda två genom att ha en viss frekvens inställd. Efter 1987

tvingades man att lyssna på antingen P3 eller lokalradion i stora delar av landet. Detta medförde att det totala lyssnandet på båda dessa kanaler minskade. För P3 skedde nedgången mellan 1987 och 1988, men avstannade när kanalen profilerade sig. För lokalradion skedde den stora nedgången ett år senare när kanaluppdelningen genomförts i hela landet. Intressant är att kanaluppdelningen medförde större förluster för lokalradion än för P3.

Den 18 januari 1993 genomfördes ännu en omstrukturering av radion. En reform som betyder att P3 numera vänder sig främst till en yngre publik och P4 till en äldre publik. Andelen lyssnare på P4 uppgår 1993 till 45 procent, vilket är en klar ökning jämfört med de fem senaste undersökningsåren. Ökningen förklaras naturligt med att många program med stor publikkontakt, i det gamla P3, numera sänds i P4.

Fördelningen av lyssnandet över olika kanaler stämmer i huvudsak väl överens med vad som är känt från andra undersökningar (jfr Cronholm m fl, 1993). P4 har flest lyssnare, därefter kommer P3 och P1. Övriga kanaler har en mycket låg andel lyssnare, men närradion har ökat något.

Av tidigare studier har vi kunnat konstatera att de flesta lyssnare inriktar sig på en kanal. Genomsnittslyssnaren följer knappt 1,2 kanaler av de nationella radiokanalerna en genomsnittlig dag (Nordström m fl, 1986). De undersökningar som gjorts i och med tillkomsten av P4 visar emellertid att växlandet mellan olika kanaler har ökat. Andelen kanalväxlare har ökat från 10 procent 1986 till 25 procent 1991 (Falck, 1992).

Någon analys av lyssnandet enskilda veckodagar görs inte inom ramen för Mediebarometern. Studier inriktad på radiolyssnandet har dock visat att andelen lyssnare är något större på lördag än på övriga dagar. Söndag och måndag har en klart lägre andel lyssnare (Nordström m fl, 1986).

6.2 Radiolyssnande i olika grupper

Tidigare undersökningar har visat att radiolyssnandet skiftar mellan olika befolkningsgrupper. Tabell 20 ger en översikt av dessa skillnader samt hur de förändrats sedan 1979.

TABELL 20: Andel radiolyssnare inom olika grupper 1979-1993 (procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1979	73	75	71	53	73	76	77	75	77	74	72
1980	71	71	71	55	71	74	74	74	71	73	76
1981	69	70	68	46	68	74	70	71	71	72	71
1982	68	70	67	50	60	73	74	69	72	71	66
1983	71	73	70	55	69	74	75	71	72	74	75
1985/86	74	76	73	41	69	80	80	79	78	79	75
1986/87	77	76	77	39	71	84	85	79	84	78	80
1987/88	75	75	74	38	66	82	81	80	79	81	84
1988	76	78	74	35	68	81	82	81	78	82	78
1989	77	78	77	38	73	82	87	81	84	81	81
1990	78	79	77	50	71	81	83	86	82	82	78
1991	77	80	75	43	73	82	83	84	82	82	79
1992	78	79	77	45	72	83	84	83	83	82	82
1993	77	79	76	50	74	81	84	80	81	81	80

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

I tabell 20 kan man utläsa att bland personer över 25 år finns en förhållandevis hög andel radiolyssnare. Den yngsta åldersgruppen (9-14 år) är den grupp som har klart lägst andel radiolyssnare. Andelen lyssnare inom denna grupp uppvisade också en nedåtgående trend från 1983. Denna har dock vänts i senare Mediebarometrar och andelen lyssnare är nu 50 procent bland de yngsta.

Helhetsintrycket av tabell 20 är dock att differenserna, med vissa undantag, är små och att stabiliteten över tid är påfallande. Bakom siffrorna döljer sig emellertid skillnader i fråga om vilka radiokanaler man lyssnar på. En översikt av detta redovisas i tabell 21.

P1 har främst en äldre och högutbildad publik. P2 har totalt sett en så låg andel lyssnare totalt att det blir fruktlöst att analysera andelarna i olika grupper. P3 nådde samtliga grupper i ungefär lika stor utsträckning fram till 1992, med undantag av de yngsta som dessutom är lågkonsumenter av radio totalt sett. Denna grupp ökade dock sitt lyssnande på P3 under 1990-talets första år, vilket till stor del förklarade ökningen i det totala lyssnandet. Med tanke på omstruktureringen av radion i januari 1993 uppvisar årets undersökning helt naturligt ett minskat lyssnande på P3-kanalen i samtliga åldersgrupper. Andelen P3 lyssnare minskar markant med ökad ålder.

Lokalradions och P4:s publik är äldre än P3:s. Flest lyssnare finns i åldrarna 45-79 och bland de yngsta är andelen lyssnare 14 procent. Vilket är en relativt markant ökning jämfört med de fyra senaste åren. Både P3 och lokalradion/P4 hade en förhållandevis låg andel högutbildade lyssnare fram till och med 1992. Efter omstruktureringen 1993 har publikens sammansättning med avseende på utbildning förändrats markant för båda kanalerna. P3:s har förlorat stora lyssnarandelar bland lågutbildade från 53 procent 1992 till 19 procent 1993, dvs en minskning med 34 procentenheter. Bland medel och högutbildade har lyssnarandelarna minskat med ca 20 procentenheter. Sammansättningen av lokalradions publik förändrades inte nämnvärt under perioden 1980-1989. I och med kanalomläggningen kunde det konstaterats att lokalradion tappade lyssnare i alla grupper, men i de grupper som tidigare hade flest lyssnare, lågutbildade och personer över 45 år, är frånfället mindre. Efter omstruktureringen 1993 har lokalradion/P4 vunnit stora lyssnarandelar i samtliga utbildningsgrupper, främst bland lågutbildade där ökningen gått från 35 procent till 60 procent. Bland medel och högutbildade har P4 fått ett tillskott på omkring 15 procentenheter (27 procent till 44 procent medelutbildade och från 22 till 37 procent bland högutbildade).

Närradion har en mycket låg andel lyssnare. I RadioUndersökningar AB:s (RUAB) regionala undersökningar märks emellertid att lyssnandet på närradion varierar i olika delar av landet. Detta är i sig en anledning till att se med tillförsikt på totalsiffrorna när det gäller närradion. Den låga andelen lyssnare för Sverige totalt gör det också omöjligt att jämföra olika grupper med varandra. Ungdomarna (15-24 år) har dock ökat sitt lyssnande och 1993 lyssnade 11 procent på närradion en genomsnittlig dag. En studie i Göteborg har dock visat att en närradiostation (Radio City) har en högre andel regelbundna lyssnare bland ungdomar, än vad P3 har (Strid, J 1993). Man kan alltså förmoda att när närradion nu slår igenom publikmässigt så är det inte den gamla "föreningsradion" utan en ny "musik-radio".

TABELL 21: Andel radiolyssnare för olika kanaler inom olika grupper 1980-1993 (procent)

	Tot	KÖN		ÅLDER					UTBILDNING		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
P 1:											
1985/86	19	20	18	-	5	17	26	43	23	15	28
1986/87	18	19	17	2	1	16	29	38	23	12	25
1987/88	16	18	15	1	2	11	23	40	20	11	23
1988	16	17	15	-	3	11	20	41	19	12	22
1989	16	16	16	3	2	9	24	39	20	11	22
1990	18	19	17	4	3	10	25	44	21	14	29
1991	16	18	15	1	3	10	25	38	21	11	28
1992	16	16	16	1	2	10	24	40	20	10	32
1993	14	14	14	1	2	7	27	35	18	10	24
P 2:											
1985/86	3	3	3	1	2	3	5	4	3	4	5
1986/87	4	3	4	2	2	3	6	5	3	5	6
1987/88	2	3	2	1	-	3	3	3	2	1	5
1988	2	3	1	3	1	3	2	3	1	2	5
1989	2	2	2	-	2	1	2	6	2	1	4
1990	2	2	2	-	-	1	3	6	2	2	6
1991	3	3	3	1	1	1	4	6	3	2	5
1992	3	4	2	-	-	2	4	8	3	2	8
1993	3	3	2	1	-	1	4	6	3	2	6
P 3:											
1985/86	66	67	65	30	66	74	71	61	71	74	60
1986/87	66	66	65	25	64	75	71	67	75	70	62
1987/88	60	60	60	28	55	68	64	60	65	67	53
1988	61	63	59	28	58	68	64	60	64	68	56
1989	59	60	58	23	59	70	64	50	66	66	54
1990	59	61	57	36	63	67	58	52	61	65	54
1991	58	62	55	34	62	70	58	46	58	67	56
1992	54	56	53	32	59	67	52	42	53	63	52
1993	31	33	29	23	45	46	18	11	19	42	33
Lokalradio: (P4)											
1980	41	41	41	23	30	46	45	46	47	41	31
1981	41	42	41	17	41	50	38	44	43	47	42
1982	42	42	39	16	37	44	54	40	45	52	31
1985/86	41	41	40	18	40	46	46	36	45	46	36
1986/87	42	43	41	11	35	53	46	42	47	47	44
1987/88	38	36	39	12	32	45	42	38	40	43	36
1988	36	36	35	11	28	37	42	44	39	40	33
1989	24	24	24	8	18	26	27	30	29	24	24
1990	23	24	22	5	12	21	33	32	30	22	16
1991	25	26	23	3	17	24	31	35	33	24	21
1992	27	29	26	7	19	26	35	37	35	27	22
1993	45	45	44	14	27	44	59	57	60	44	37
Närradio:											
1983	3	3	2	6	2	4	3	3	4	3	3
1985/86	3	3	3	3	7	3	2	3	2	4	4
1986/87	4	4	5	2	7	4	2	7	5	4	4
1987/88	4	6	3	6	6	4	5	1	4	5	4
1988	5	5	4	2	9	3	5	4	4	7	3
1989	5	5	4	2	8	6	3	2	4	7	3
1990	6	5	7	4	13	6	4	5	5	8	6
1991	6	8	5	4	14	5	4	4	5	8	8
1992	6	7	5	3	11	7	3	4	4	9	5
1993	7	8	6	5	16	7	4	2	4	8	7

Anm: För lokalradion har siffrorna från 1983 och 1984 exkluderats p g a skillnader i metod.
Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

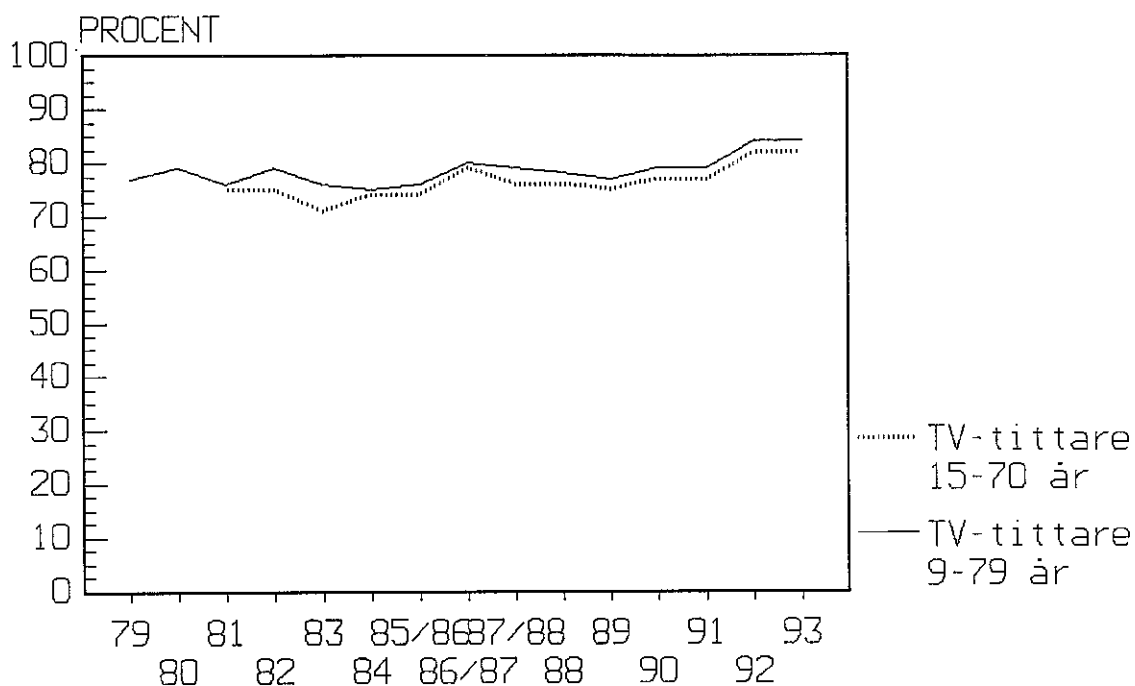
6.3 Summering

Andelen radiolyssnare uppgår 1993 till 78 procent, vilket är en svag ökning jämfört med föregående år. P3 hade den högsta andelen lyssnare fram till och med 1992. Lyssnarandelen minskade dock något under åren från 1985 till och med 1992. Lokalradion/P4 är den kanal som idag, efter omstruktureringen i januari 1993, har den största andelen lyssnare. Lokalradion/P4 har den största andelen lyssnare i nästan samtliga grupper, undantaget gäller yngre personer som hellre lyssnar på P3. P1 har däremot en förhållandevis hög andel högutbildade och äldre människor. De övriga kanalerna har mycket små lyssnarandelar. Närradion har få lyssnare. Andelen har dock ökat bland ungdomarna som främst lyssnar på musikkanalerna i närradion. I stort sett speglar lyssnarvanorna den nya profileringen som radion genomför från och med 1993. 1993 års Mediebarometer har i princip visat att radiolyssnadet har ökat i de redan starka grupperna.

7.1 TV-tittande en genomsnittlig dag

Andelen TV-tittare en genomsnittlig dag i åldersgruppen 9-79 år uppgår 1993 till 80 procent av den svenska allmänheten. Siffran innefattar då tittande på såväl KANAL 1, TV2, TV4 som satellitkanaler mm.

FIGUR 12: TV-tittande 1979-1993 (procent)

Anm: Åldersintervall 9-79 år och 15-70 år.

Andelen TV-tittare har i Mediebarometern varierat något från år till år. Med tanke på att även undersökningsperioderna varierat är det dock inte säkert att figur 12 uppvisar några faktiska upp- och nedgångar i tittandet. Nedgången 1983-84 sammanföll t ex med en övergång till analys av årsgenomsnitt, vilket delvis kan förklara den vikande tendensen. Detsamma gäller tidsmättet, som avser tittande bland dem som en genomsnittlig dag faktiskt har tittat på TV. År 1992 gick dock antalet minuter upp relativt kraftigt. Det är svårt att se någon närliggande förklaring till detta. Nedgången mellan

1992 och 1993 har emellertid en metodologisk bakgrund (se avsnitt 1.4). Fram till och med 1992 har uppgifterna om räckvidd och tidsåtgång för TV respektive Video hämtats direkt från den samtidigt pågående publikmätningen. Genom att PUB:s TV-mätningar upphörde vid halvårsskiftet 1993 har beskrivningen av TV och Videoanvändningen för om andra halvåret 1993 hämtats in genom samma typ av frågor som för andra medier i Mediebarometern.

En konsekvens av detta förhållande är att särskilt tittartiden för TV med detta mått blir mindre omfattande än det blev med det allmänna publikmättet, där människors tittande studeras mera i detalj för olika tider under dagen. Å andra sidan blir det nya måttet mera jämförbart med de uppgifter som finns för andra medier i Mediebarometern. Bearbetningen av tidsmättet har därför också för TV och för video gjorts på samma sätt som för övriga undersökta medier. Det måste samtidigt understrykas att årets siffror således inte visar att tittartiden för TV har minskat; det handlar istället om ett annat sätt att mäta. Det går heller inte att påstå att det ena måttet är rätt och det andra fel, utan det handlar om två olika sätt att beskriva allmänhetens TV-konsumtion. Huvudintrycket av figur 12 blir därför att TV-tittandet ligger på en hög och stabil nivå över tid.

7.2 TV-tittande olika veckodagar

Under veckosluten har människor ofta mer tid till förfogande, vilket avspeglar sig i TV-tittandet såtillvida att det vanligtvis ökar något under fredagen och helgen. Tabell 22 redovisar tittandet under olika veckodagar.

TABELL 22: Andel TV-tittare olika veckodagar 1980-1993 (bland tittare i minuter och procent)

VECKODAG								
	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Freitag	Lördag	Söndag	Totalt
Andel tittare								
1981	77	69	62	82	68	78	86	75
1982	81	64	81	74	75	71	83	75
1983	66	65	60	79	77	70	80	71
1984	68	73	71	76	71	75	84	74
1985/86	75	75	70	69	72	74	80	74
1986/87	74	82	81	70	78	84	80	79
1987/88	73	76	74	73	77	80	81	76
1988	73	74	75	73	77	78	79	76
1989	77	73	70	74	76	73	79	75
1990	82	76	73	75	74	76	82	77
1991	77	74	77	77	77	75	83	77
1992	82	76	73	75	74	76	82	77
1993	83	75	88	80	81	85	83	82
<hr/>								
Genomsnitt minuter per tittare:								
1981	120	90	94	104	124	191	146	126
1982	116	113	110	111	126	151	142	124
1983	109	98	91	115	158	145	148	125
1984	104	120	118	95	145	197	155	134
1985/86	115	121	108	99	124	161	134	125
1986/87	111	114	119	102	142	178	139	127
1987/88	110	112	107	112	140	196	159	138
1988	110	111	107	98	142	199	179	135
1989	107	110	106	115	152	167	138	128
1990	115	118	131	119	147	175	133	134
1991	120	115	121	121	161	182	179	143
1992	130	132	121	131	151	146	202	176
<hr/>								
1993	91	101	109	106	137	130	112	112

Anm 1: Åldersintervallet är 15-70 år

Anm 2: Fram till och med 1992 är frågan om tittandet i minuter hämtad från Sveriges Radio/PUB:s detaljerade publikmätningar. Årets undersökning grundar frågan om tittandet i minuter på en fråga där svarspersonerna får ange hur länge de tittade på TV igår på en ganska grov skala från mindre än 1/2 timme, 1/2-1 timme, 1-2 timmar 2-3 timmar 3-4 timmar mer än 4 timmar. Beräkningen av den genomsnittliga tittartiden har sedan utgått från mittvärdet i varje kategori. Dvs mindre än 1/2 timme=15 minuter, 1/2-1 timme=45 minuter 1-2 timmar=90 minuter, 2-3 timmar=150 minuter, 3-4 timmar=210 minuter och mer än fyra timmar=240 minuter. Den Mediebarometer som publiceras utav MediaMätning i Skandinavien AB (MMS) utgår från översta värdet i varje kategori med ett tillägg på två timmar i den översta kategorin, dvs mer än 4 timmar=6 timmar.

Det ökande tittandet visar sig främst i att allt större andel människor ägnar tid åt TV-tittande under veckoslutet. Men även veckodagarna visar på ett ökande TV-tittande under hela mätperioden.

Det är viktigt att påpeka ännu en gång att årets mätning av den genomsnittliga tittartiden inte är jämförbar med tidigare års mätningar. Siffrorna om tittartid har tidigare kunnat hämtas från Sveriges Radios/PUB:s publikräkningar där svarspersonerna med hjälp av erinran fått ta ställning till sitt tittande. Den genomsnittliga tittartiden låg med PUB:s mätningar runt 2 timmar måndag-torsdag för att öka till 2,5 timmar under veckosluten. Årets mätning där svarspersonerna utan hjälp av erinran fått uppskatta hur mycket de tittat på TV-under gårdagen ger betydligt lägre siffror. Den genomsnittliga tittartiden ligger då på drygt 1,5 timmar under vardagarna och på dryga två timmar under veckosluten.

Om vi ser till andelen tittare däremot, skiljer den sig inte nämnvärt åt på vardagar och helg.

Variationen i tittartid mellan olika veckodagar och olika år är möjligen en effekt av att attraktiva program flyttas från en dag till en annan. Huvudsakligen är dock skillnaderna mellan olika veckodagar marginella.

7.3 TV-tittande i olika grupper

Det har tidigare påpekats att människors sociala vanor har stor betydelse för mediekonsumtionen, vilket bl a visar sig i att den tid man ägnar sig åt TV-tittande ökar under veckosluten. Det ökade utbudet av TV-program under veckosluten är en annan faktor som självfallet inverkar. Tidigare undersökningar har visat på vissa skillnader mellan olika grupper (Nordström, 1989 och Anshelm, 1989).

TABELL 23: Andel TV-tittare inom olika grupper 1979-1993
(procent)

	KÖN			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1979	77	78	75	89	71	72	78	83	78	74	69
1980	79	80	78	90	72	74	82	86	81	77	71
1981	76	77	74	87	67	70	77	84	78	72	67
1982	79	80	78	88	72	76	81	87	82	76	70
1983	76	77	74	85	70	70	78	85	79	73	66
1984	75	76	74	86	70	70	76	84	77	73	67
1985/86	76	76	75	85	69	72	78	84	78	74	68
1986/87	80	80	80	86	75	75	81	90	83	78	74
1987/88	79	80	77	88	71	74	80	88	82	77	69
1988	78	79	76	84	69	74	80	88	83	74	69
1989	77	78	76	82	70	71	78	91	82	73	71
1990	79	80	77	84	74	73	80	90	82	74	76
1991	79	80	79	85	73	73	80	92	83	77	73
1992	80	82	77	83	79	73	80	90	84	76	73
1993	84	84	83	89	83	77	86	91	89	82	75

Anm: Åldersintervallet är 9-79 år

Anm: 1993 års data gäller endast hösten 1993.

1993 års Mediebarometer bekräftar detta. Bland män och kvinnor finns lika stora andelar TV-tittare. Däremot tittar de yngsta och de äldsta i större utsträckning än övriga åldersgrupper. Bland lågutbildade finns en större andel TV-tittare än bland personer med mellan- och högutbildning.

Dessa skillnader mellan olika gruppers TV-tittande har återkommit samtliga år sedan 1979. Ökningen i den totala andelen TV-tittare i mitten på 1980-talet, framkom i samtliga grupper, som var och en uppvisade en ökning på två till sex procent. Därefter framkom en minskning de följande åren i nästan samtliga grupper. Sedan slutet av 1980-talet och början av 1990-talet kan återigen en ökning i tittandet skönjas bland samtliga grupper utom bland de äldsta personerna som redan tidigare ligger högt vad gäller tittarandelar.

7.4 Tittartid för TV

Tidigare studier har visat att tittartiden, i likhet med tiden man exempelvis läser en morgontidning, skiljer mellan olika grupper av allmänheten.

TABELL 24: Genomsnittlig tittartid TV inom olika grupper 1988-1993 (bland tittare i minuter)

	Tot	KÖN		ÅLDER					UTBILDNING		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
1988	138	143	133	123	114	127	143	181	159	127	117
1989	132	137	126	100	111	116	133	189	155	120	118
1990	136	143	129	110	130	120	136	180	152	130	118
1991	136	143	129	110	130	120	136	180	152	130	118
1992	146	156	137	119	134	124	148	207	170	137	121
1993	117	118	117	118	116	97	115	157	137	114	84

Ann 1: Åldersintervallet är 9-79 år.

Ann 2: Se Ann 2; under tabell 22.

Ann 3: 1993 års data är hämtat från höstens undersökning.

Av tabell 24 framgår att det är de äldre personerna som ägnar mest tid åt TV-tittande och ju äldre man blir desto längre tid. Återigen är det viktigt att påpeka att metoden för hur det genomsnittliga TV-tittandet mäts i minuter skiljer sig väsentligt i årets undersökning ifrån tidigare år då siffror om TV-tittande hämtades i från Sveriges Radio/PUB:s detaljerade publikräkningar. Mätåren fram till och med 1992 visar att män ägnar generellt sett längre tid åt tittande och lågutbildade personer ser mer än övriga grupper. Samma tendenser som beträffande andelen tittare visar sig alltså med avseende på tittartiden, men med en skillnad: män och kvinnor tittar lika ofta på TV men männen ägnar längre tid åt tittandet. Årets studie följer i princip samma mönster beträffande tittartiden, som föregående mätår. Undantaget gäller att kvinnor och män uppvisar ungefär samma tittartid i år, 117 respektive 118 minuter. Tabell 24 samt de tendenser som redovisats tidigare visar tydligt att människors disponibla tid har en avgörande betydelse för hur länge man tittar på TV

en genomsnittlig dag, något som även gäller konsumtion av andra medier.

I 1991 års Mediebarometer fanns för första gången tillgång till uppgifter om satellit-TV-tittande. Mediebarometern redovisade att omkring en femtedel av allmänheten tittade på satellit-TV en genomsnittlig dag 1991. Vid denna tid hade cirka 40 procent av hushållen tillgång till satellitsänd-TV (Kleberg, M 1991). Idag har omkring 50 procent av hushållen tillgång till satellitsänd-TV via kabel eller parabol (Cronholm 1993). Tabell 25 redogör för tittandet på olika TV-kanaler. Siffrorna indikerar att många av dem som har tillgång till satellitsänd-TV också tittar. Satellit-TV attraherar främst yngre personer men tittarsiffrorna för den nya mark-sändande kanalen TV4, visar att även äldre personer tittar på de nya kanalerna.

Siffrorna för tittandet på TV3, TV4 och TV5 Nordic en genomsnittlig dag jämföras med andelen som uppger sig titta på dessa kanaler dagligen eller minst en dag per vecka i Samhälle Opinion och Massmedias (SOM) enkätundersökning under hösten 1993. Andelen dagliga tittare på dessa kanaler uppgår i SOM till 18, 41 respektive 10 procent. Andelen som uppger sig titta på dessa kanaler minst en gång per vecka uppgår i SOM-undersökningen till 47 procent TV3, 79 procent TV4 och till 26 procent för TV5 Nordic, dvs i princip samma procentandelar som konstateras för tittandet en genomsnittlig dag i Mediebarometern.

TABELL 25: Andel tittare på olika former av TV inom olika grupper 1991-1993 (procent)

	Tot	KÖN		ÅLDER					UTBILDNING		
		M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Tittare											
TV											
1991	79	80	79	85	73	73	80	92	83	77	73
1992	80	82	78	86	76	73	81	91	83	76	74
1993	84	84	83	89	83	77	86	91	89	82	75
satellit-TV*											
1991	74	74	73	73	61	68	78	92	79	70	69
1992	70	71	68	67	56	62	74	89	77	64	66
grannlands-TV											
1991	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1992	1	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1
svenska kanaler											
1991	78	78	78	84	70	72	80	92	82	75	72
1992	79	80	77	83	73	72	80	91	83	75	73
utländska kanaler											
1991	6	7	5	8	10	5	4	3	4	8	4
1992	7	11	4	14	14	7	5	3	5	8	6
Tittare											
TV											
1991	79	80	79	85	73	73	80	92	83	77	73
1992	80	82	78	86	76	73	81	91	83	76	74
1993	84	84	83	89	83	77	86	91	89	82	75
Kanal 1 eller TV2											
1993	80	80	80	85	73	70	84	91	87	77	69
TV3											
1993	47	53	39	69	57	37	42	56	44	49	33
TV4											
1993	75	75	75	86	77	64	75	86	82	72	58
TV5 Nordic											
1993	26	26	27	45	25	19	28	37	35	22	17
Andra satellit/kabel kanaler											
1993	37	45	27	58	51	28	31	39	33	39	21

Anm: Tabellens åldersintervall 9-79 år.

* Inkluderar även TV4 eftersom den sändes via satellit fram till 15 september 1992.

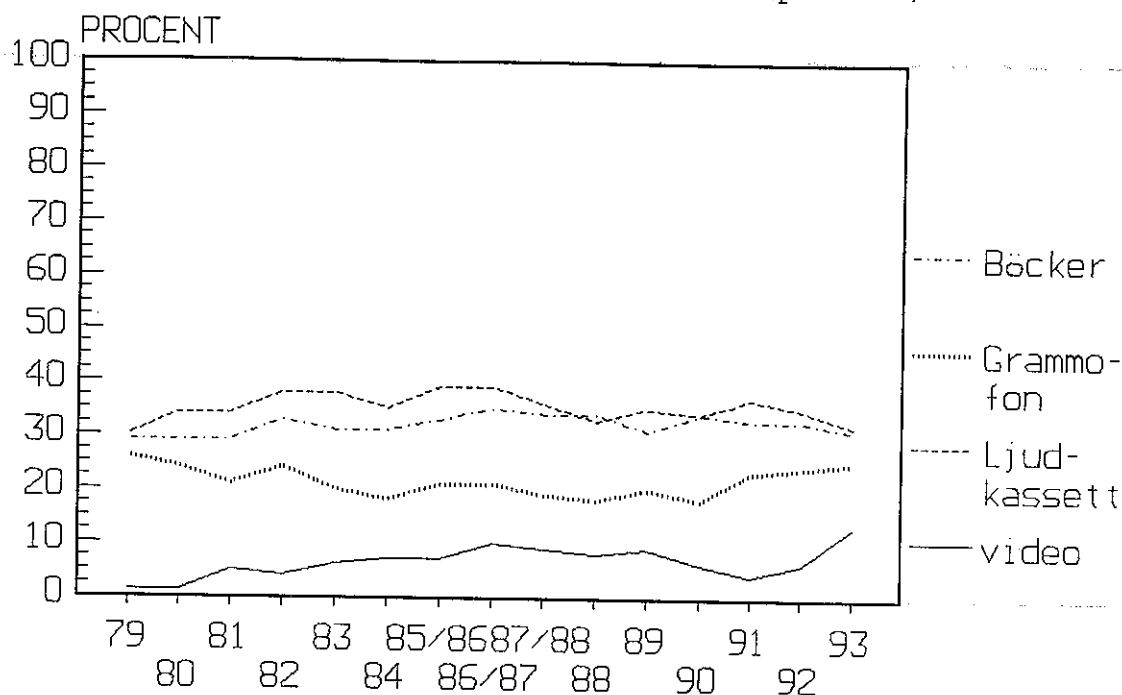
7.5 Summering

En genomsnittlig dag ser åtta av tio svenskar på TV. Den tittartid som tidigare år uppmätts med hjälp av Sveriges Radios/PUB:s detaljerade publikräkningar låg regelbundet omkring två timmar om dagen för att under veckosluten öka till två och en halv timma. Årets studie uppvisar något lägre tittartid på TV på grund av att mätmetoden ändrats. Vilket betyder att årets siffror beträffande tittartid knappast är jämförbara med tidigare siffror. Sett över tid ligger såväl andelen tittare som tittartiden på en hög stabil nivå, även om vissa mindre förändringar kan skönjas.

Lågutbildade och äldre personer samt män är generellt sett högkonsumenter av TV. Dessa skillnader mellan olika gruppers konsumtion har återkommit i samtliga Mediabarometrar sedan 1979.

Vid sidan av de stora etermedierna redovisar Mediebarometern även konsumtionen av video, ljudkassetter, grammofonskivor och böcker. I figur 13 ges en överblick av utvecklingstendenserna för dessa medier.

FIGUR 13: Konsumtionen av video, ljudkassetter, grammofonskivor och böcker 1979-1993 (procent)

Anm: Figurens åldersintervall 9-79 år.

Videotittandet var i början av undersökningsperioden begränsat. Från och med 1981 ökar dock andelen videotittare något varje år fram till 1986/87. I årets Mediebarometer är andelen videotittare 13 procent. Vilket är en hög siffra jämfört med tidigare år. Fram till och med 1992 har också uppgifterna om Video-tittandet hämtats från Sveriges Radio/PUB:s dagliga publikräkningar. I tabell 26 jämförs resultatet från PUB:s publikräkningar under våren 1993 och mediebarometerens fråga om videotittande hösten 1993. Frågan om video-tittande har ställts på ett likartat sätt i Mediebarometerformuläret och i publikräkningarna. Den stora skillnaden är att tidigare kom frågan om videotittande mot slutet i en lång intervju som

nästans uteslutande rörde TV. Från och med 1993 är frågan om videotittande en del av Mediebarometerns formulär där korta frågor ställs om ett större antal massmedier.

Under hela 1980-talet har videoinnehavet ökat betydligt mer än tittandet och även årets siffra på 13 procent måste betraktas som förvånansvärt liten med tanke på att ca 71 procent av hushållen hade tillgång till video senhösten 1993 (enligt SOM-undersökningen 1993) Videoinnehavarna använder m a o sin video mer sällan nu än för fem år sedan.

Andelen som lyssnar på ljudkassetter har sedan 1979 successivt ökat fram t o m 1986/87, sedan dess har konsumtionen emellertid minskat något. 1993 uppgår lyssnarandelen till 32 procent.

Samtidigt som kassettskyssnandet har ökat, har andelen som lyssnar på grammofonskivor minskat i motsvarande utsträckning. Andelen som lyssnar på grammofonskivor en genomsnittlig dag, uppgår 1993 till 25 procent.

Bokläsning innefattar läsning av alla typer av böcker, alltså såväl fack- och skönlitteratur, som läroböcker. Bokläsningen har på lång sikt visat en viss ökning. 1993 läste 31 procent av allmänheten en bok under en genomsnittlig dag.

De ovan redovisade medierna har i tidigare studier visat sig vara de ungas medier i stor utsträckning (Anshelm, 1989). Frågan är om detta fortfarande är fallet och om det eventuellt kan finnas andra skillnader mellan olika grupper, när det gäller konsumtionen av dessa fyra medier.

Videotittandet är mest utbrett bland personer i åldern 9-24 år. Det är i denna grupp som den kontinuerliga ökningen av videotittandet skett och här märks också den tidigare redovisade nedgången i tittandet mest. I åldersgruppen 9-14 år minskade andelen videotittare från 25 procent 1987/88 till 12 procent 1992. Enligt årets undersökning ligger video-titt-

andet i denna grupp omkring 30 procent. Denna siffra skall inte jämföras med de föregående undersökningsåren eftersom respondenterna uppenbarligen har skattat sitt video-tittande olika i PUB:s TV-publikräkningar och i Mediebarometerns formulär som omfattar ett flertal massmedier. Tidigare år har även de mellanutbildade visat sig titta oftare på video än låg- och högutbildade. Dessa har dock dessa skillnader till stor del jämnats ut då de förstnämnda minskat sin konsumtion. Män har haft något högre konsumtion än kvinnor i tidigare Mediebarometrar men även denna skillnad har till stor del jämnats ut de senaste åren. Att den tydligaste skillnaden finns mellan yngre och äldre är helt naturligt eftersom yngre människor ofta är mer öppna för innovationer och har en mer positiv attityd till nya medier (jfr Djerf, 1986 och Roe, 1987). De är dock främst de unga, och till viss del de mellanutbildade som står för nedgången i tittandet.

Liksom video visar sig kassetter till stor del vara de ungas medium och gruppen 9-24 lyssnar i betydligt större utsträckning än de äldre. Tidigare år har män visat sig lyssna mer än kvinnor men de senaste åren tycks det som om denna skillnad börjat jämnas ut. Mellanutbildade har tidigare varit de största konsumenter av ljudkassetter men har minskat sin användning något och skiljer sig inte mycket åt från de högutbildade. Personer med lägre utbildning lyssnar dock väsentligt mindre. Ljudkassetter är precis som video de yngres medium och en mycket liten andel av de äldre tar del av dessa medier. De är de yngre samt de mellanutbildade som står för nedgången i lyssnandet under senare delen av 1980-talet.

Ungdomar (15-24 år) är den grupp som avgjort lyssnar mest på grammofonskivor. Mellan- och högutbildade lyssnar också i betydligt större utsträckning än de lågutbildade. Även detta medium kan följaktligen främst sägas vara de yngres.

Böcker visar sig också till stor del vara de yngres medium

och i den yngsta åldersgruppen läser 53 procent en bok en genomsnittlig dag jämfört med 27 procent i den äldsta åldersgruppen. Andelen läsare minskar alltså med ökande ålder, vilket delvis kan förklaras med att man under skolåldern tar del av böcker varje dag i skolan.

Kvinnor läser mer böcker än vad män gör. Högutbildade har störst andel bokläsare och lågutbildade har lägst. Detta skulle kunna förklaras med att en stor andel högutbildade använder böcker i sitt arbete varje dag. En annan rimlig förklaring torde vara att de högutbildade genom sin utbildning skaffat sig ett intresse för litteratur, vilket gör bokläsningen till en naturlig och stimulerande del av vardagen för denna grupp.

TABELL 26: Andel som använder video, ljudkassetter, gramfonskivor och böcker i olika grupper 1979-1993 (procent)

	KÖN		ÅLDER					UTBILDNING			
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Video:											
1979	1	1	1	3	2	1	0	1	1	1	2
1980	1	1	1	1	2	1	0	0	1	1	1
1981	5	6	3	7	6	8	2	1	3	7	5
1982	4	4	4	4	7	6	1	0	4	6	1
1983	6	7	4	10	9	7	4	2	5	8	4
1984	7	9	5	13	9	11	2	0	6	8	6
1985/86	7	9	6	15	13	8	4	1	5	9	6
1986/87	10	11	9	21	19	10	5	2	6	13	9
1987/88	9	10	7	25	15	9	3	-	3	12	7
1988	8	9	6	22	15	8	3	1	4	11	5
1989	9	9	9	19	15	10	6	1	7	11	7
1990	6	6	5	12	11	5	3	2	4	6	4
1991	4	5	2	11	5	4	2	-	1	4	5
1992	6	6	5	12	10	7	4	1	4	7	6
1993 våren	7	7	7	14	12	7	6	1	5	8	8
1993 hösten	13	13	13	30	20	12	7	6	8	13	7

-forts tabell 26

	KON			ÅLDER					UTBILDNING		
	Tot	M	K	9-14	15-24	25-44	45-64	65-79	Låg	Mellan	Hög
Ljudkassett:											
1979	30	33	26	55	57	28	20	4	22	37	27
1980	34	35	33	62	65	38	17	4	23	43	36
1981	34	36	31	62	70	35	15	5	24	44	29
1982	38	42	32	61	71	37	22	6	29	49	27
1983	38	43	34	61	71	42	23	7	28	45	44
1984	35	37	33	51	58	44	18	7	23	43	45
1985/86	39	43	35	70	72	38	24	8	24	48	42
1986/87	39	41	37	64	72	38	22	12	26	44	44
1987/88	36	38	33	61	70	38	17	7	22	46	37
1988	33	34	32	56	66	35	16	7	19	43	35
1989	35	36	34	60	72	35	18	7	23	42	32
1990	34	34	33	55	62	34	24	9	23	39	35
1991	37	37	37	66	56	43	25	10	26	43	34
1992	35	36	34	57	57	37	25	11	23	40	35
1993	32	33	31	49	52	35	24	9	22	34	35
Grammofon:											
1979	26	29	24	38	63	28	12	2	17	36	36
1980	24	25	22	35	50	26	11	5	16	30	32
1981	21	21	21	30	52	21	8	5	13	29	28
1982	24	27	21	29	50	26	12	3	17	31	31
1983	20	21	20	22	48	22	9	3	14	30	23
1984	18	19	16	16	40	21	8	4	13	20	32
1985/86	21	22	19	22	53	19	11	3	11	27	31
1986/87	21	21	20	23	47	21	12	5	13	27	28
1987/88	19	20	17	27	45	19	6	3	8	26	27
1988	18	18	19	25	47	17	8	3	8	25	25
1989	20	20	19	21	54	20	6	3	10	28	23
1990	18	21	15	22	47	17	8	4	9	25	21
1991	23	25	21	28	55	23	12	5	11	29	33
1992	24	25	23	29	59	25	11	5	13	29	30
1993	25	27	24	32	60	30	12	3	11	31	44
Böcker:											
1979	29	26	33	50	31	28	25	23	16	33	55
1980	29	24	34	57	38	28	20	22	16	33	51
1981	29	26	33	51	36	28	24	19	16	34	46
1982	33	28	39	58	37	30	28	22	20	36	51
1983	31	27	36	52	40	33	21	20	19	34	50
1984	31	28	33	60	35	30	21	24	17	32	50
1985/86	33	28	37	49	47	32	27	21	19	37	50
1986/87	35	30	40	53	40	35	30	24	21	35	54
1987/88	34	28	39	52	42	35	23	28	22	39	43
1988	34	28	39	53	46	33	23	29	19	38	47
1989	31	25	38	46	34	33	25	25	18	33	44
1990	34	29	39	53	46	33	25	29	24	35	51
1991	32	28	35	53	41	32	21	25	21	32	43
1992	33	28	38	53	43	31	25	27	21	31	51
1993	31	26	37	51	37	31	25	26	20	28	46

8.1 Summering

Konsumtionen av video, ljudkassetter och böcker har fram t o m 1986/87 uppvisat en kontinuerlig ökning. Denna ökning har emellertid avstannat under de senare åren och videokonsumtionen minskade 1990. När det gäller video bör det dock påpekas att frågan om videokonsumtion ger lägre siffror när den ställs som en del i ett stort batteri av frågor om TV än när svarspersonerna tillfrågas om videotittande som en del av ett frågebatteri om olika medier. Andelen som lyssnar på grammofonskivor minskade under början av 1980-talet men har sedan dess legat på ungefär samma nivå runt 20 procent.

De fyra medierna kan betraktas som "de ungas" medier. Barn och ungdomar har för samtliga dessa medier störst andelen konsumenter. De unga visar också en ökning i konsumtionen av dessa medier, bortsett från videon, samtidigt som de har en minskande konsumtion av de mer etablerade medierna. Ett resultat som tyder på att de nya medierna till viss del konkurrerar med de etablerade, när det gäller ungdomarnas totala mediekonsumtion.

De lågutbildade utmärker sig genom att genomgående ha en liten andel konsumenter för samtliga dessa medier. Ett resultat som möjligen avspeglar en inbyggd överrepresentation av äldre personer bland de lågutbildade.

Enskilda medier kompletterar varandra. De kan på så vis fylla olika funktioner för sina användare. Dessa resonemang bygger på att det finns en viss kumulativitet i mediekonsumtionen. Tar man del av morgonpress regelbundet, så tenderar man att också ta del av andra medier mer regelbundet än vad de som ej läser morgonpress gör. Förhållandena mellan olika medier är emellertid inte så enkla. De studier som utförts inom ramen för Dagspresskollegiet har visat att det i förhållandet mellan vissa medier råder konkurrens, medan det i andra fall kan finnas en kumulativitet i mediekonsumtionen (jfr Weibull, 1989 och Anshelm-Strid, 1989).

I detta kapitel kommer morgonpressen att betraktas som ett huvudmedium. Det innebär att analysen inriktas på hur morgonpressen samspelar med andra medier över tid och hur detta samspel ser ut i olika åldersgrupper av befolkningen.

9.1 Morgonpress - andra medier: en systematisk jämförelse...

I detta avsnitt används morgonpressläsningen för att förklara skillnader i konsumtionen av andra medier. Samspelet mellan olika medier har studerats i Mediebarometern under hela 1980 och 1990-talet. Tidigare års studier har uppvisat tendenser som till stor del ligger i linje med vad som framkommer detta år.

Konkurrensen mellan kvällspress och morgonpress var som framgår i tabell 26 störst under första halvan av 1980-talet, vilket visar att ökningen av kvällspressläsningen mot slutet av 1980-talet utgörs av en ökande andel morgonpressläsare, som valt att komplettera sin läsning med att läsa kvällspress. 1990 när kvällspressläsandet minskade något, minskar också andelen som läser både morgon- och kvällspress. Kvällspressens ökning har följaktligen, trots den ovan påvisade konkurrensen med morgonpress, inte haft någon större inverkan på morgonpressläsningen. Ett resultat som man ovan kunnat se antydningar till.

TABELL 27: Andel som kombinerar morgontidningsläsning med annan mediekonsumtion 1980-1993 (procent)

Annat medium:	Morgontidningsläsning																										
	Läser ej									Läser en									Läser flera								
	80	82	84	86	88	90	92	93	80	82	84	86	88	90	92	93	80	82	84	86	88	90	92	93			
Kvällspress	57	50	51	46	49	47	40	40	39	35	35	35	39	29	30	25	41	43	40	42	36	37	32	36			
Populärpress	18	19	22	21	18	18	18	18	24	22	24	22	17	19	17	24	22	19	21	21	21	21	20	22			
Tidskrift	16	21	21	16	18	21	19	22	24	27	30	29	26	32	29	31	40	47	35	46	38	51	45	42			
Ljudradio	74	75	64	74	73	75	73	76	78	81	70	83	79	81	83	85	83	87	73	90	89	85	90	90			
Lokalradio	35	29	20	36	42	22	21	50	44	49	40	49	38	29	33	56	47	49	39	55	40	29	35	53			
TV	1)	73	69	70	71	77	75	78	1)	73	75	82	83	80	81	84	1)	73	81	82	77	80	81	83			

Anm: Åldersintervallet är 15-70 år. Antalet svarspersoner i grupperna läser inte och läser flera är mycket begränsat

1) Undersöktes ej detta år

Kumulativiteten i populärpressläsningen som fanns i början av 1980-talet försvann fr o m 1986. 1993 års studie ger en indikation om att de som läser morgontidningar återigen börjat ta del av populärpress i ökad utsträckning. När det gäller tidskriftsläsning har kumulativiteten mellan morgonpress och tidskrifter alltid funnits. Den ser också ut att ha förstärkts något 1993.

Kumulativiteten mellan morgonpress och etermedia som ovan redovisats, har i stort varit oförändrad under undersökningsperioden. De som läser morgonpress har genomgående något högre benägenhet att ta del av såväl radio som TV.

9.2 Morgonpress - kombinationer med andra medier

Morgonpress kan betraktas som ett basmedium, när det gäller att inhämta information och att orientera sig allmänt sett. Detta avsnitt inriktas framförallt på morgonpressens samverkan med andra medier, genom att vara ett slags grundläggande informationsmedium, som kan kompletteras med andra informationsmedier eller med medier som i första hand fyller en förströelsefunktion. I motsats till tabell 27 används i tabell 28 olika medietyper för att förklara skillnader i benägenheten att ta del av morgonpress.

TABELL 28: Andelen morgonpressläsare i förhållande till konsumtion av andra massmedier 1988-1993 (procent)

Morgonpress: Andel läsare			
	Läste kvällspress:	Läste ej kvällspress:	
1988	75	85	-10
1989	71	79	- 8
1990	68	82	-16
1991	70	80	-10
1992	68	76	- 8
1993	68	80	-12

	Läste populärpress:	Läste ej populärpress:	
1988	79	79	±0
1989	76	76	±0
1990	78	77	+1
1991	81	75	+6
1992	74	74	±0
1993	81	75	+6

	Läste tidskrift:	Läste ej tidskrift:	
1988	85	77	+8
1989	77	76	+1
1990	85	74	+11
1991	81	74	+7
1992	81	70	+11
1993	82	73	+9

	Lyssnade på radio:	Lyssnade ej på radio:	
1988	84	78	+6
1989	78	70	+8
1990	79	72	+7
1991	79	63	+16
1992	76	61	+15
1993	78	67	+11

	Lyssnade på lokalradio:	Lyssnade ej på lokalradion:	
1988	81	73	+8
1989	83	75	+8
1990	82	77	+5
1991	85	77	+8
1992	81	74	+7
1993	80	76	+4

	Tittade på TV:	Tittade ej på TV:	
1988	82	75	+7
1989	79	73	+6
1990	78	75	+3
1991	79	72	+7
1992	80	73	+7
1993	79	74	+5

Anm: Tabellens åldersintervall är 15 - 70 år.

Tabell 28 visar tydligt att morgonpressläsningen ligger högt oavsett konsumtion av andra medier. Morgonpressläsningen uppvisar positiva samband med alla dagliga medier utom kvällspressläsningen, där det råder en viss konkurrens mellan medierna. Resultatet kan eventuellt förklaras med att båda medier delvis fyller en informationsfunktion. När det gäller populärpressen, finns inga tydliga samband med morgonpressläsningen, vilket inte är förvånande då dessa båda medier skiljer sig tydligt åt på så många punkter. Undantagen är 1991 års och årets undersökning som pekat på ett samband mellan morgonpress och populärpress. Vad detta betyder är egentligen omöjligt att sja om i denna undersökning. De andra fyra medierna uppvisar en tydlig kumulativitet, i förhållande till morgonpressläsningen. De som tar del av dessa medier under en genomsnittlig dag, tenderar också att ta del av morgonpressen i större utsträckning än vad andra gör, vilket inte är förvånande då morgonpressläsningen kan betraktas som primärkonsumtion som delvis kan ses som en förutsättning för att välja till de andra medierna i sin totala mediekonsumtion. De som valt tidskrifter som tillvalsläsning har en större benägenhet att läsa morgonpress som primärläsning än vad andra har. De som tar del av radio och TV för orientering och förströelse har stor benägenhet att ta del av morgonpress för grundläggande information.

9.3 Summering

Studierna av mediekombinationer ger stöd åt antagandet om kumulativitet i medieanvändningen. Den som använder ett medium tenderar också att, i större utsträckning ta del av andra medier. Vissa människor är högkonsumenter på flera medier och andra är lågkonsumenter på samtliga medier (se Björkquist, 1990B). För många människor fyller olika medier olika funktioner. En högkonsument kan exempelvis använda TV, ljudradion och kvällspress för orientering och förströelse. Dessa samverkar då med morgonpressen och tidskrifter som fyller en informationsfunktion genom att ge upplysningar och nyheter (se vidare avsnitt 10.2). På så vis används medierna selektivt, olika egenskaper hos ett medium utnyttjas för att

fylla ett visst behov. Tolkningarna av dessa resultat bör dock göras med försiktighet. Konkurrens och kumulativitet är kanske inte de mest framträdande dragen. Det mest utmärkande är att morgonpressläsningen är en utbredd aktivitet hos allmänheten oavsett om de tar del av andra medier eller inte. De tendenser till samspel som visat sig här, med undantag för kvälls- och populärpressens förhållande till morgonpress, varit oförändrade under 1980-talet.

10 MEDIEKONSUMTION - EN STABIL SOCIAL VANA OCH FÖRVÄNTADE FUNKTIONER

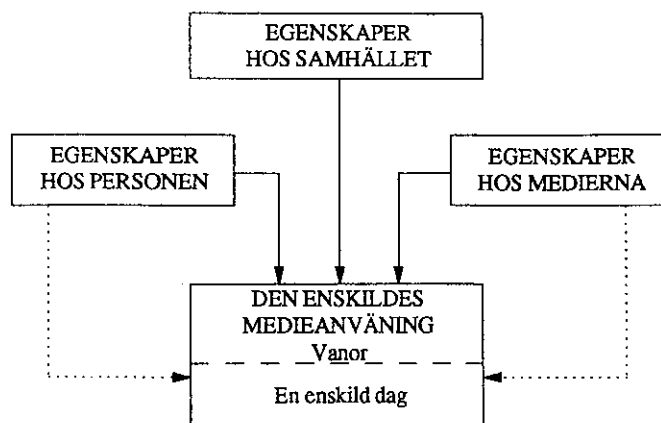
De föregående kapitlen har främst visat en sak; vår mediekonsumtion kännetecknas, under 1980-talet och början 1990, av stabilitet. I detta avsnitt kommer intrycken från tidigare kapitel att summeras och ett antal tänkbara faktorer bakom stabiliteten i medievanorna diskuteras.

Dagspresskollegiets grundidé är att kontinuerligt analysera medieanvändningen genom att studera hur människor i olika sociala situationer, och med skilda intresseprofiler, tar del av olika medier.

En av huvudtendenserna i analyserna under sedan 1979 är vad som visat sig om de sociala vanornas stora roll för att förklara medieanvändningen. Samtidigt som vanorna är grundläggande för att förklara konsumtionen av massmedier anger intresseinriktningen vad man väljer att ta del av.

Inom Dagspresskollegiet har successivt en grundläggande analysmodell utvecklats. Modellen anger en ram för vad som bestämmer läsvanor och läsintressen för dagstidningar (Figur 14).

FIGUR 14 Principmodell: olika faktorer som påverkar medieanvändningen

(Källa Weibull, 1989).

Utgångspunkten för modellen är att människors läsning kan i princip förklaras utifrån tre faktorer. Egenskaper hos personen, t ex sociala vanor och intressen. Egenskaper hos medierna (mediestrukturen), t ex tillgänglighet, form och innehåll. Givetvis går det inte att särskilja de olika faktorerna. I själva verket handlar det om ett samspel mellan läsarna, medierna och en allmän samhällsutveckling.

I detta kapitel kommer dessa faktorer, och andra, att användas i försök att förklara stabiliteten i konsumtionen för var och ett av de medier som behandlats i föregående kapitel.

10.1 Medievanor

Morgonpressen har under hela 15:års-perioden nått 74-76 procent av sveriges befolkning en genomsnittlig dag. Att så stor och så stabil andel av allmänheten läser morgonpress är inte förvånande, då vi vet att morgontidningen ofta betraktas som en nödvändighet. Den regelbundna läsningen ökar med ålder.

Morgontidningen är ofta internaliserad som en social vana, som man inte vill bryta (Jarlbro, 1988). Andra faktorer som med största sannolikhet bidrar till stabiliteten, torde vara morgontidningens funktion som lokalt medium samt den höga prenumerationsbenägenheten, vilken gör att morgontidningen finns i brevlådan varje morgon hos en stor majoritet av sveriges befolkning. Hade man varit hänvisad till lösnummerköp, skulle troligen regelbundenheten i läsningen inte vara lika stor, vilket skulle kunna innebära en minskad stabilitet i läsningen totalt sett. Att morgonpressens volym och innehållsliga profil delvis förändrats under 1980 och 1990-talet, utan att allmänhetens läsning av morgonpress har förändrats kan även det ses som ett tecken på att denna sociala vana är mycket stark.

Ett annat exempel kan hämtas i jämförelsen med Dagspresskollegiets lokala läsvanestudier. Trots att både mediasituation och olika tidningars enskilda insatser kan skilja kraftigt mellan olika regioner finns det ytterst marginella

skillnader i tidningsläsning mellan olika regioner i Sverige. Även på marknader med lokal tidningskonkurrens är andelen som håller sig med två tidningar på samma nivå som i områden med endast en dominerande tidning (Jfr Björkqvist, 1989B; Weibull 1989).

Kvällspressläsningen visar till skillnad från morgonpressläsningen en viss instabilitet under 1980- och 1990-talet. En svag uppgång kan skönjas under 1987/88 som sedan har vänt något.

De sociala vanemönstren är inte lika framträdande för konsumtionen av kvällspress som för morgonpress, då man är hänvisad till lösnummerköp och den aktivt sökande handling som det innebär. Inköpet är ofta kopplat till andra vanor, vilket gör att många människor tenderar att vara sporadiska läsare. Att kvällspressläsningen är mer utbredd i storstäderna kan troligtvis delvis förklaras med de annorlunda sociala vanorna i storstäderna. Åker man exempelvis med kollektivtrafiken, tenderar man troligen att läsa kvällspress i större utsträckning.

Under senare tid har det diskuterats i vilken mån morgon-TV och morgonutgivningen av kvällspressen kommer att konkurrera med våra läsvanor av morgonpress. De studier som gjorts om morgon-TV har hittills visat att morgon-TV inte lyckats konkurrera med våra morgontidningsvanor (Jfr Weibull 1994). Huruvida morgonutgivningen av kvällspress i Stockholm, eller tidigare förläggningen av utgivningstiden av kvällspressen i övriga landet kommer att konkurrera med morgontidningsläsningen är för tidigt att uttala sig om.

Populärpressläsningen har stegvis minskat från 1983, ca 30 procent till ca 20 procent av allmänheten. Detta ligger i linje med en upplageminskning under samma tid (Strid-Weibull, 1988). Årets studie pekar dock återigen för en återhämtning i populärpressläsandet. Under den perioden av minskande upplagor som nämndes ovan ökade, såväl kvällspressläsningen som

video- och kabel-TV-tittandet (Nordström, 1989). Möjligen var det så att dessa medier delvis tog över populärpressens funktion som underhållningsmedium. Det har också hävdats under senare år att kvällspressens innehåll tenderar att likna populärpressens i större utsträckning än tidigare, vilket om det bekräftas, skulle kunna förklara förändringarna i konsumtionen. Årets studie har visserligen pekat på en ökning i läsningen av populärpress. Om årets studie är början av en ny trend är däremot upp till kommande mätningar att bekräfta.

Tidskriftsläsningen ökade kraftigt, i samband med en kraftig nyetablering av tidskrifter under början av 1980-talet. Läsningen har sedan dess legat stabilt, något som märks särskilt tydligt om man studerar läsningen under den senaste veckan. Denna stabilitet beror troligen på att tidskriftsläsningen är en slags "tillvals läsning", vilken grundar sig på ett specialintresse som är förankrat hos individen (Weibull, 1989). I övrigt torde den höga graden av prenumeration på organisationspress och andra tidskrifter bidra till att skapa stabilitet i konsumtionen.

När det gäller det totala radiolyssnandet är stabiliteten framträdande, vilket delvis kan förklaras med att det är en mycket vanlig "sekundäraktivitet". Radiolyssnandet styrs inte i någon större omfattning av människors intressen, utan är istället en vaneaktivitet som påverkas av andra sociala vanor. I konsumtionen av de enskilda kanalerna kan man skönja en viss instabilitet. Nedgången i P3- och lokalradiolyssnandet kan direkt förklaras med mediestrukturella faktorer. När lokalradion fick en egen kanal i stora delar av landet (P4) kunde man, som tidigare redovisats, se direkta effekter av detta i form av en minskande lyssnarandel för främst lokalradion, men även P3. Tidigare kunde man lyssna på båda dessa kanaler genom att ha en frekvens inställd, men för om kanaldelningen krävdes det ett kanalbyte för att lyssna på båda, vilket vi vet att få lyssnare gör (se kapitel 6). Även om en PUB-studie (Falck 1989) konstaterade att **växlingen**

mellan olika kanaler ökade efter den kanalomläggningen. Efter strukturomvandlingen av radio från och med 13 januari 1993 har P3 och Lokalradion/P4:as publik ändrats markant. Förklaringen ligger från radions sida i en medveten uppdelning av publiken. P3 inriktar sig helt på unga lyssnare och P4 som också sänder lokal radio har tagit över de program i P3 som riktar sig till en medelålders och äldre publik. Trots de strukturella förändringarna och tillkomsten av hundratals närradiostationer har inte det totala radiolyssnandet förändrats nämnvärt, vilket kan ses som ett stöd åt tesen om radiolyssnandet som en internaliserad social vana.

TV-tittandet har i Mediebarometern pendlat mellan 76 och 80 procent. Förändringarna är marginella och kan eventuellt förklaras av att man vid flera tillfällen bytt undersökningsperiod, vilket vi vet kan ha en direkt inverkan på andelen TV-tittare. Den stabilitet som frånsett detta framkommer i resultaten, torde kunna förklaras med ett flertal av de faktorer som inledningsvis anfördes i detta kapitel. Man behöver inte aktivt söka TV-innehåll, då TV-innehavet är mycket utbrett (96 procent av allmänheten har TV). TV-tittandet är ofta mycket regelbundet och en viktig del av ett socialt vanemönster. Människors intresse för ett visst TV-innehåll förändras troligen inte under kortare perioder.

TV-utbudet har under 1980-talet ökat markant, framförallt i form av nytillkomna satellitkanaler. Trots ett ökat antal kanaler och fler program har dock inte själva TV-tittandet ökat. Ett flertal studier har visat att TV-tittandet ökar till en början när utbudet ökas i form av exempelvis en ny kanal. Ökningen avtar emellertid ganska snabbt och TV-tittandet återgår till den "normala" nivån. En slags "nyhetens behag" infinner sig, men det bidrar endast med en temporär förändring i tittandet. Tittarna har till viss del blivit mer selektiva. Tittandet sker mer på publikens villkor och allt mindre på TV-mediets (Jfr Becker, Lee och Schönbach, Klaus 1989)

Fram till och med 1992 hämtades uppgifter om video-tittande

från Sveriges Radios/PUB:s publikräkningar. Från och med i år ingår frågorna om video i det ordinarie frågeformuläret för Mediebarometern. Det har visat sig att frågorna ger ganska olika resultat därför är det inte fruktbart att göra direkta jämförelser mellan undersökningsåren. Video-tittandet ökade under 1980-talets första del. Ökningen kunde delvis kopplas till det ökande innehavet av videoapparater, men tittandet har långt ifrån ökat i samma snabba takt som innehavet. Det låg snarare still under senare delen av 1980-talet och 1990 års Mediebarometer visade en svag minskning av andelen tittare. Intressefaktorn spelade troligen en mycket stor roll när videon introducerades i Sverige och människor fick möjlighet att rikta in sig på sina specialintressen. De senare årens siffror tyder dock på att intresset för själva tittandet minskat samtidigt som videon som medium blivit mer av en nödvändighet i många hushåll: medan allt fler skaffar sig video så använder de den alltmer sällan.

Ökningen av ljudkassettlyssnandet under första halvan av 1980-talet, har troligen sin förklaring i ett ökat användande av freestyle-bandspelare under motsvarande period (Nordström, 1989). Ljudkassettlyssnandet minskade sedan något under senare delen av 1980-talet, vilket också lyssnandet på grammo-fonskivor gjort. Nedgångar som eventuellt kan förklaras med en ökande konkurrens från andra medier, som exempelvis musikvideor och CD-skivor.

Bokläsningens stabilitet är fullt naturlig eftersom en stor andel av befolkningen tar del av böcker i sitt arbete eller i skolan. Detta innebär att en stor andel av allmänheten läser böcker dagligen vare sig de vill eller inte. Den rent litterära bokläsningen är troligen till stor del påverkad av intresset för en viss typ av litteratur. Även när det gäller bokläsningen torde den sociala vanan ha en viss betydelse för läsningen, t ex att man läser sig till sömns med hjälp av litteratur som ligger på nattduksbordet.

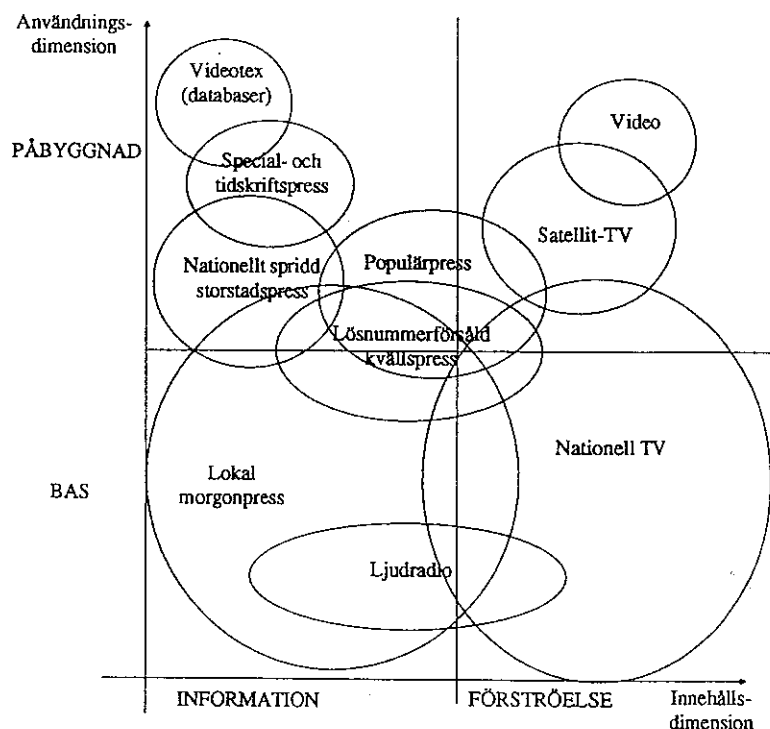
10.2 Mediefunktioner

Sammanfattningsvis kan sägas att samtliga av det inledningsvis presenterade stabiliseringsfaktorerna inverkar på mediekonsumtionen, men att det är de sociala vanemönstret som ändå är den grundläggande stabiliseringsfaktorn. Ett annat fenomen som kan bidra till stabiliteten i konsumtionen av samtliga medier, utan att man kanske reflekterar över det, torde vara mediernas inbördes samspel. Det är främst de tryckta medierna som samverkar med etermedierna. Man läser exempelvis om ett TV-program i dagspressen och blir på så vis intresserad av att titta på detta program, eller så gör man tvärtom. Man ser på ett TV-program och vill sedan läsa programrecensioner under morgondagen. Detta fenomen är troligtvis relativt vanligt under stora idrottsevenemang, som Olympiska spelen, då kvällspressläsningen ökar något.

De ovan förda resonemangen kring faktorer som kan ha en stabiliserande inverkan på mediekonsumtionen, kopplas nedan till en modell över olika mediers funktioner för individen.

Figur 15 skall ses som ett sätt att systematisera de olika funktioner som de enskilda medierna fyller för individen. TV, dagspress och radio utgör en typ av primär funktion som skapar stabilitet i konsumtionen. Självfallet kan även de medier som fyller en tillvalsfunktion visa stabila mönster, vilket visat sig i tidskriftsläsandets tendens under 1980-talet. Även den horisontella axelns funktioner bidrar till stabiliteten genom att det finns ett återkommande behov av information, orientering och förströelse hos de flesta individer. Som helhet ger figuren en klar antydning om olika typer av samspel mellan olika medier.

FIGUR 15: Grunddimensioner i mediasystemet

Några medier har en primär funktion och andra har en tillvals-funktion. Vissa medier används till att få information och att orientera sig, medan andra medier har en mer förströelseinriktad funktion. Den tredje dimensionen i figuren antyder att man kan använda mediet som en 'bakgrund'. Det kan exempelvis gälla radion som står på utan att man aktivt tar del av den. Den fungerar snarare som en ljudtapet. Eller TV:n som står på utan att man för den skull tittar på något speciellt program.

Mediebarometern är en årligen genomförd undersökning som syftar till att belysa olika mediers räckvidd i Sverige. Den redovisar hur stor del av allmänheten som tar del av de vanligaste medierna en genomsnittlig dag. I denna rapport har 1993-års resultat redovisats i sin helhet och satts i relation till tidigare års resultat.

Mediebarometern har fram till och med 1992 genomförts i samarbete mellan forskningsprogrammet Dagspresskollegiet vid Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet och Sveriges Radios publik- och programforskningsavdelning (PUB). Material till årets Mediebarometer har inhämtats av Sveriges Radio/PUB under våren 1993. Efter nedläggningen av PUB fortsatte insamlingsarbetet under hösten av MediaMätning i Skandinavien AB (MMS). Eftersom PUB alltid hämtat siffrorna om TV och video-tittande till Mediebarometern från de dagliga publikräkningarna fick frågor om TV och video läggas till i höstens formulär.

Mediebarometern genomfördes för första gången 1979. Den bygger på telefonintervjuer av ca 1600 slumpmässigt utvalda svenskar i åldersintervallet 9-79 år. Undersökningen genomfördes fram till och med 1985 under två höstveckor varje år, men från och med 1985/86 gjordes intervjuerna under 14 dagar utspridda under hela året, med undantag för sommarmånaderna. 1990 utökades antalet dagar till 21. Mediebarometern är följaktligen årsrepresentativ från och med 1985/86 och har en större spridning på olika dagar 1990.

Resultaten från Mediebarometern 1993 skiljer sig inte i någon större utsträckning från tidigare års resultat. Svenskarnas mediekonsumtion kännetecknas under hela 1980-talet och 1990-talets början av stabilitet.

Morgonpress, ljudradion och TV är de tre mest använda medierna. De når vardera mellan 74-79 procent av allmänheten mellan 9-79 år en genomsnittlig dag. Morgonpressen är i stor utsträckning ett vardagsmedium som haft en stabil andel läsare samtliga år. TV-konsumtionen varierar något, men förmodligen på grund av skiftade undersökningsperioder. TV-konsumtionen är högre under veckosluten. Ljudradiolyssnandet har haft en svag ökning från 1982. Lyssnandet skiftar inte nämnvärt mellan olika veckodagar. Konsumtionen av morgonpress, ljudradion och TV ökar något med ökande ålder.

Kvällspressens läsarandel uppgick 1993 till 29 procent. Under 1980-talet har en viss instabilitet i läsandet kunnat urskiljas. En succesiv minskning fram till mitten av 1980-talet då läsningen ökade något för att sedan återigen minska 1989. Årets siffra på 29 procent är den lägsta som noterats i någon Mediebarometer. Andelen läsare tenderar att öka under veckosluten. Män och personer mellan 15-44 år har en större andel kvällstidningsläsare än övriga grupper.

Populärpressen och tidskrifter når vardera ca 22 procent respektive 28 procent av allmänheten en genomsnittlig dag och 51 procent respektive 59 procent under en genomsnittlig vecka. Populärpressen har haft en nedåtgående tendens under hela perioden. Undantaget är årets studie som pekar mot en vändande trend. Tidskriftsläsandet visade en ökande tendens under 1980-talets första hälft. Även årets studie pekar mot en svag uppgång för tidskriftsläsningen. Dessa båda medier har väl åtskilda läsargrupper. Populärpressen läses främst av kvinnor, äldre och lågutbildade personer. Tidskrifter har i första hand män, medelålders och högutbildade bland sina läsare.

Video, och böcker har under 1980-talet haft en något ökande andel användare. 1990 utmärks dock av en nedgång i videotittandet. Huruvida årets siffra, 13 procent som tittar på video en genomsnittlig dag, är en ökning eller en minskning är svårt att uttala sig om eftersom Video-frågan fått olika

resultat i PUB:s och MMS mätningar.

Ljudkassettyssnandet ökade stegvis fram t o m 1986/ 87, men har därefter minskat något. Andelen som lyssnar på grammofonkivor har under hela 1980-talet minskat stegvis, från 26 procent till 18 procent dagliga lyssnare. Dessa fyra medier framstår främst som de ungas medier, medan morgonpressen, ljudradion och TV främst är de äldres medier. Möjligen kan den avstannade tendensen bero på att andra sk "nya medier" har kommit in i bilden. Kabel-TV är ett nytt medium som kan tänkas konkurrera med video, kassetter och grammofonskivor. Det är heller inte otänkbart att CD-skivornas inträde på marknaden kan ha inverkat, även om det är tänkt att dessa skulle ingå i kategorin grammofonskivor.

När det gäller kombinationer av olika medier, framkommer att det finns en tydlig kumulativitet i mediekonsumtionen. Detta gäller i synnerhet förhållandet mellan konsumtion av morgonpress och etermedier. Morgonpressläsarna tar del de flesta medier i större utsträckning än vad de som inte läser morgonpress gör. Ett undantag utgör dock kvällspressen som i de flesta grupper uppvisar en konkurrens med morgonpressen. Rapportens resultat vittnar om stabilitet i svenskarnas mediekonsumtion. Stabiliteten kan självfallet ha en mängd olika förklaringar och dessa har mer ingående diskuterats i kapitel 10. Mediekonsumtion är en väl etablerad vana som på ett naturligt sätt utgör en del av människors vardag.

Intresset för olika typer av medieinnehåll påverkar självfallet också mediekonsumtionen, liksom mediestrukturen i form av utbud, de enskilda mediernas egenskaper och samspelet mellan olika medier som torde kunna bidra till att skapa stabilitet. Självfallet kan man tänka sig fler faktorer som bidragit till att upprätthålla den stabila sociala vana, som mediekonsumtionen faktiskt visat sig vara.

De olika faktorerna med stabiliserande inverkan på mediekonsumtionen kopplas slutligen till en modell över de enskilda mediernas olika funktioner, där samspelet mellan medierna analyseras för att försöka förklara hur människors "mediedag" kan vara uppbyggd.

Björkqvist Hellingwerf, Karin (1993) Mediebarometern 1979-1992: Arbetsrapport nr 25. Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet.

Cronholm, Margareta (1993) Satellit- och kabel-TV. I Mediesverige 1993 (Red) Ulla Carlsson och Magnus Anshelm. Nordicom Sverige.

Djerf, Monika (1986) Funktioner hos kabel-TV Avdelningen för masskommunikation, Göteborgs universitet

Falck, Claes (1989) Radions Publik okt/nov 1988 -- Lyssnandet i nio mån ett år efter P4-starten: Sveriges Radios publik och programforskning, Stockholm

Falck, Claes (1992) Radions Publik 1992: Sveriges Radios publik och programforskning, Stockholm

Filipson, Leni och Jan Nordberg (1993) Barns och ungdomars medie och kulturvanor I Unga stilar och uttrycksformer (red) Fornäs, Johan, Ulf Boethius, Hillevi Ganetz och Bo Reimer. FUS-rapport nr 4 Stockholm/stehag: Symposium.

Gahlin, Anders (1986 B) TV:s publik - sommaren - 1986: Sveriges Radios publik och programforskning, Stockholm

Göteborgsmedia (1991) Göteborgsmedia 1991: Långedrag informationskonsult AB, Göteborg

Löfgren, Monica (1991) Studier av dagspressen 1979-1990 PM från Dagspresskollegiet nr 13 Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet

Nordström, Bengt m fl (1986) Radions publik nov/dec 1986: Sveriges Radios publik och programforskning, Stockholm

Orvesto (1993): Orvesto-konsument 1993: IMU-Testologen, Stockholm

Samhälle Opinion Massmedia (1993): Opublicerat material SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Reimer, Bo och Weibull, Lennart (1985) Dagspress på arbetsplatsen Avdelningen för Masskommunikation, Göteborgs universitet

RadioUndersökningar AB (1993): Pressmeddelande 940331. RUAB, Stockholm.

Roe, Keith (1987) Media and Social Life in Lund Two Years After the Start of Cable Transmissions Avdelningen för masskommunikation, Göteborgs universitet

Strid, Jan och Weibull, Lennart (1984): Läsvanor och läsintressen 1979-1983: Avdelningen för masskommunikation: Göteborgs universitet.

Strid, Jan (1993): Radio i Göteborg: I Västsvensk opinion (red) Lennart Nilsson, SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Strid, Ingela och Weibull, Lennart (1988): Mediesverige 1988: Avdelningen för masskommunikation, Göteborgs universitet.

Weibull, Lennart (1983): Tidningsläsning i Sverige: Liber Stockholm

Weibull, Lennart (1984): Dagspress och etermedier i Sverige 1979-1983. Avdelningen för masskommunikation, Göteborgs universitet

Weibull, Lennart (1989): Dagstidningsläsning i Sverige 1979-1989, ett försök till att bestämma dagspressens roll i massmediesystemet i: Weibull, L och Björkqvist, K (red), Dagspressen och dess läsare, Almqvist & Wiksell

Weibull, Lennart (1991): Förändringstendenser i mediasystemet i Carlsson, U (red) Medie Sverige 1990 :NORDICOM Göteborgs Universitet

Weibull, Lennart (kommande) (1994) I Vägval (red) Sören Holmberg och Lennart Weibull. SOM-institutet, Göteborgs universitet.

PUBLIKATIONER FRÅN INSTITUTIONEN FÖR JOURNALISTIK OCH MASSKOMMUNIKATION

Från och med 1 juli 1990 publiceras tre serier av avhandlingar och rapporter vid Institutionen för journalistik och masskommunikation:

1. Göteborgsstudier i journalistik och masskommunikation.
2. Rapporter från Institutionen för journalistik och masskommunikation.
3. Arbetsrapporter från Institutionen för journalistik och masskommunikation.

Redaktör för de tre serierna är professor Lennart Weibull. De två serierna *Rapporter från Institutionen för journalistik och masskommunikation* och *Arbetsrapporter från Institutionen för journalistik och masskommunikation* säljs genom avdelningens försorg. Beställningar kan ske på den talong som finns efter publikationsförteckningen.

Fram till den 1 juli 1990 utgavs rapporterna istället vid Avdelningen för Masskommunikation och hade följande namn: *Göteborgsstudier i masskommunikation*, *Rapporter från Avdelningen för masskommunikation* och *Arbetsrapporter från Avdelningen för masskommunikation*.

Skrifter utgivna efter den 1 juli 1990:

Göteborgsstudier i journalistik och masskommunikation

1. Robert Burnett (1990) *Concentration and Diversity in the International Phonogram Industry*
2. Roger Wallis (1991) *Internationalisation, Localisation & Integration*
Pris: 200 kronor.
3. Ronny Severinsson (1994) *Tidningar i konkurrens. Dagstidningarnas agerande på lokala läsarmarknader i Västergötland 1950 - 1985.*
Pris: 200 kronor.

Rapporter från Institutionen för journalistik och masskommunikation

1. Emanuelsson, Eva & Karlsson, Kristina (1991) *Informatörer inför 90-talet.*
Pris: 90 kronor
2. Wallin, Ulf (1991) *Bilden av EG*
Pris: 120 kronor

3. Wallin, Ulf (1992) *EG - Hot eller löfte? Argument i dagspress, radio och TV för och emot svenskt EG-medlemskap.*
Pris: 100 kronor
4. Flodin, Bertil - *Samhällskommunikation under 80-talet. En kunskapsöversikt.*
Pris: 150 kronor.

Arbetsrapporter från Institutionen för journalistik och masskommunikation

1. Ronny Severinsson (1990) *Massmedier, allmänhet och flyktingfrågor i Sverige och Sjöbo. En fallstudie på Sjöbo*
Pris 60 kronor.
2. Ronny Severinsson (1990) *Tidningsläsning i Nordvästra Skåne*
Pris 60 kronor.
3. Charlotta Kratz (1990) *Tidningsläsning i sydöstra Skåne. En presentation av en läsarundersökning*
Pris 60 kronor.
4. Bo Reimer (1990) *Kulturdiskussioner — Inlägg i tre eviga debatter*
Pris: 60 kronor
5. Charlotta Kratz (1990) *Tidningsläsning i Jönköping. En presentation av en läsarundersökning*
Pris: 60 kronor
6. Charlotta Kratz (1991) *Verklighetsval och kapital. En studie av det ekonomiska och det kulturella kapitalets betydelse för läsningen av stockholmstidningar utanför Stockholm*
Pris: 60 kronor
7. Deanna Hultman (1991) *Dynamisk public relations. En explorativ studie av public relations i fyra företag*
Pris: 60 kronor
8. Admassu Tassew (1991) *Public service broadcasting concept and practice: a preliminary overview of the ideals and some swedish experience*
Pris: 60 kronor
9. Ronny Severinsson (1991) *Tidningsvanor i Gästrikland 1989. Presentation av en läsarundersökning*
Pris: 60 kronor
10. Lennart Weibull (1991) *Publik och medier i samspel. En analys gjord för MedieSverige 1991*
Pris: 60 kronor

11. Monica Löfgren (1991) *Massmediernas räckvidd 1979 - 1990*
Pris: 60 kronor
12. Lennart Weibull (1991) *Masskommunikation som ämnesområde. Ett försök till empirisk bestämning*
Pris: 60 kronor
13. Charlotta Kratz (1991) *Tidningsläsning i Södra Halland 1990, jämförelser med situationen 1984*
Pris: 60 kronor
14. Margareta Melin (1991) *Från kulturteori till journalistkultur. En litteraturöversikt över diskussionerna kring kulturbegreppet*
Pris: 60 kronor
15. Charlotta Kratz (1991) *Från icke-läsare till allätare. Fyra läsartyper i Stockholm och i landsorten*
Pris: 60 kronor
16. Kent Asp (1992) *Partiskheten i Sveriges Radios och TV4:s nyhetsprogram under 1991 års valrörelse*
Pris: 60 kronor
17. Ronny Severinsson (1992) *Med eller utan prenumeration i Eskilstuna och Katrineholm - Presentation av en läsundersökning från hösten 1990*
Pris: 60 kronor
18. Karin Björkqvist-Hellingwerf (1992) *MEDIEBAROMETERN 1979-1991*
Pris: 60 kronor
19. Karin Björkqvist Hellingwerf (1992) *Dagspress och medievanor. En analys av läsvanestudien 1991*
Pris: 60 kronor
20. Lennart Weibull och Karl Erik Rosengren (1992) *Swedes' view of the world. A Descriptive Report from the First Two BALTICOM Surveys*
Pris: 60 kronor
21. Monica Löfgren-Nilsson (1992) *Kvinnligt, manligt, journalistiskt - journalisters syn på nyhetsvärdering*
Pris: 60 kronor
22. Monika Djerf-Pierre (1992) *A Toaster With Pictures. The Evolution of American Broadcasting 1921-1991*
Pris: 60 kronor
23. Charlotta Kratz (1992) *En fråga om smak. Om stabila och rörliga gruppers kulturella preferenser*
Pris: 60 kronor.

24. Thomas Östberg (1992). *Sportjournalistik - en analys av fyra dagstidningar 1961 - 1991*.
Pris: 60 kronor.
25. Karin Björkqvist-Hellingwerf (1993) - *Mediebarometern 1979 - 1992*.
Pris: 60 kronor.
26. Carin Nilsson, Åsa Widgren (1993) - *Videotex - massmedium eller ej? En litteraturstudie och begreppsanalys*.
Pris: 70 kronor
27. Margareta Melin (1993) - *Var finns kvinnorna? En analys av manligt och kvinnligt i kurslitteraturen vid Journalisthögskolan i Göteborg*.
Pris: 70 kronor
28. Karin Björkqvist-Hellingwerf (1993) - *Läsvanestudiens mått på läsvanor. En analys av två mått på läsvanor*.
Pris: 70,- kronor
29. Gunilla Jarlbro (1993) - *HIV-aktuellt - En läsarundersökning*.
Pris: 70,- kronor.
30. Monica Löfgren-Nilsson (1993) - *Klimat och kön - Journalisters bedömningar av arbetsklimatet på nyhetsredaktioner*.
Pris: 70,- kronor.
31. Bengt Carlsson, Inger Lindstedt, Lennart Weibull (1993) - *Studieresa till amerikanska högskoleutbildningar i journalistik, medier och kommunikation - En personlig reserapport*.
Pris: 70,- kronor.
32. Håkan Hvittfelt, Lennart Weibull (1993) - *Pendeln har svängt - En reserapport från Kina*.
Pris: 70,- kronor.
33. Ulf Wallin (1993) - *Den franska folkomröstningen - En analys av rapporteringen om den franska folkomröstningen om Maastrichtfördraget i svensk press, radio och TV samt i övriga nordiska länders press*.
Pris: 70,- kr.
34. Karin Björkqvist Hellingwerf (1994) - *Tidningsläsning i Luleå och Kiruna. Presentation av en läsarundersökning*.
Pris: 70,- kr.
35. Tomas Andersson (1994) - *Jönköpings-Posten och Smålandsposten - två småländska tidningsstrategier*.
Pris: 70,- kr.
36. Karin Björkqvist Hellingwerf (1994) - *Mediebarometern 1979 - 1993*.
Pris: 70,- kr.

Skrifter utgivna före den 1 juli 1990:

Göteborgsstudier i masskommunikation

1. Lennart Weibull (1983) *Tidningsläsning i Sverige*. Stockholm: Liber.
2. Anders Ohlsson (1989) *Politiska nyheter till nytta och nöje*. Almqvist & Wiksell International, Stockholm.
3. Lennart Weibull, Karin Björkqvist (1989) *Dagspressen och dess läsare*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.

Rapporter från Avdelningen för masskommunikation

1. Lennart Weibull (1984) *Dagspress och etermedier i Sverige 1979-1983*. (slut)
2. Jan Strid och Lennart Weibull (1984) *Läsvanor och Läsintressen 1979-1983*. (slut)
3. Ingela Strid och Lennart Weibull (1984) *Annonbladsläsning i Sverige*. Pris: 35 kr.
4. Ronny Severinsson (1985) *Publiken möter kabel-TV*. (slut)
5. Lennart Weibull (1985) *Närradiolyssnandet i Stockholm 1984*. (slut)
6. Bo Reimer och Lennart Weibull (1985) *Dagspress på arbetsplatsen*. Pris: 35 kr.
7. *Informatörer i Sverige: Arbetsmarknad Framtidsutsikter* (1986) Utdrag ur utredningen om informationsutbildning i Sverige (UHÄ-rapport 1985:13)
8. Ingela Strid och Lennart Weibull (1986) *Mediesverige 1986*. Pris: 45 kr.
9. Bo Reimer (1986) *Läsaren och tidningen*. Pris: 55 kr.
10. Rutger Lindahl (1986) *Nyheten om mordet på Olof Palme*. Pris: 40 kr.
11. Monika Djerf (1986) *Funktioner hos kabel-TV*. Pris: 55 kr.
12. Anders Ohlsson (1986) *Att svara eller inte svara - det är frågan*. Pris: 55 kr.

13. Ronny Severinsson (1987) *Den nya medieframtiden —TV via satellit och kabel.*
Pris: 50 kr.
14. Ingela Strid och Lennart Weibull (1988) *Mediesverige 1988.*
Pris: 95 kr.
15. Ronny Severinsson (1989) *Agerande och utveckling inom dagspressen i Västergötland.*
Pris: 100 kr.

Arbetsrapporter från Avdelningen för masskommunikation

1. Lennart Weibull (1984) TRENDER I MASSMEDIEANVÄNDNINGEN
Pris: 60 kr.
2. Bo Reimer (1985) TIDNINGSLÄSNING I SÖDRA HALLAND
Pris: 60 kr.
3. Lennart Weibull (1985) LÄSVANOR FÖR SVENSK MORGONPRESS 1979-1984.
Pris: 60 kr.
4. Ingela Strid, Lennart Weibull (1985) SPORT I MEDIERNA.
Pris: 60 kr.
5. Lennart Weibull (1985) MASSKOMMUNIKATIONEN I SVERIGE.
Några reflektioner om läget 1985.
Pris: 60 kr.
6. Karl Erik Rosengren, Bo Reimer (1985) INTERNALISERAD KULTUR. Ett forskningsprogram om värden, individer och massmedier.
Pris: 60 kr.
7. Robert Burnett, Peter Esaiasson, Bo Reimer (1985) MILESTONES IN MASS COMMUNICATION RESEARCH: MEDIA EFFECTS.A REVIEW ESSAY.
Pris: 60 kr.
8. Bo Reimer (1985) VALUES AND THE CHOICE OF MEASUREMENT TECHNIQUE. The Rating and Ranking of Postmaterialism.
Pris: 60 kr
9. Lennart Weibull (1986) PRESS, RADIO, TV OCH NYA MEDIER I JAPAN.
Pris: 60 kr.
10. NYHETSSPRIDNINGEN OM MORDET PÅ STATSMINISTER OLOF PALME. En sammanställning av Statistiska Centralbyråns intervjuundersökning 2-4 mars 1986.
Pris: 60 kr.

11. Rune Hedberg och Lennart Weibull (1986) KASSETTIDNINGSLÄSNING PÅ GOTLAND.
Pris: 60 kr.
12. Lennart Weibull (1986) MASSMEDIERNAS FRAMTIDA UTVECKLING.
Pris: 60 kr.
13. Ronny Severinsson (1986) TIDNINGSLÄSNING I SÖDERMANLAND.
Pris: 60 kr.
14. Maria Elliot, Bo Reimer och Lennart Weibull (1986) TIDNINGSLÄSNING I KALMAR LÄN.
Pris: 60 kr.
15. Lennart Weibull, Dagspresskollegiet (1986).LÄSVANOR 1986.
Pris: 60 kr.
16. Bo Reimer och Karl Erik Rosengren (1986). MAPS OF CULTURE: MACRO AND MICRO.
Pris: 60 kr.
17. Maria Elliot (1986). ALLMÄNHETENS SYN PÅ MASSMEDIERNAS TROVÄRDIGHET.
Pris: 60 kr.
18. Lennart Weibull (1986) TENDENSER I SVENSK DAGSTIDNINGSLÄSNING.
Pris: 60 kr.
19. Bo Reimer (1986) SOCIAL SPACE AND THE STRUCTURING OF COMMUNICATION PROCESSES.
Pris: 60 kr.
20. Lennart Weibull och Ronny Severinsson (1987) ACTIONS AND REACTIONS - THE NORDIC COUNTRIES IN AGE OF SATELLITE BROADCASTING.
Pris: 60 kr.
21. Lennart Weibull (1987) MASSMEDIERNAS RÄCKVIDD 1985/86.
Pris: 60 kr.
22. Ronny Severinsson (1987) DAGSPRESSUTVECKLINGEN I VÄSTERGÖTLAND.
Pris: 60 kr.
23. Keith Roe (1987) THE SWEDISH MORAL PANIC OVER VIDEO 1980-84.
Pris: 60 kr.
24. Bo Reimer (1987) DAGENS NYHETER I VÄSTRA SVERIGE.
Pris: 60 kr.
25. Ann-Marie Hellerström (1987) LOKAL-TV- ETT REELLT ALTERNATIV TILL SATELLIT-TV.
Pris: 60 kr.

26. Ronny Severinsson (1987) SKARABORGS-PRESSENS INNEHÅLL 1950-1985.
Pris: 60 kr.
27. Ronny Severinsson (1987) TIDNINGSLÄSNING I ESSUNGA, GÖTENE OCH VARA.
Pris: 60 kr.
28. Karin Björkqvist (1988) TIDNINGSLÄSNING I GÄSTRIKLAND
- presentation av en läsarundersökning.
Pris: 60 kr.
29. Bo Reimer (1988) READING POSTMATERIALISM
Pris: 60 kr.
30. Lennart Weibull (1988) PUBLICISTISK SED. Ett forskningsprogram om ett regelsystem och dess betydelse för svensk journalistik.
Pris: 60 kr.
31. Magnus Anshelm och Lennart Weibull (1988) LÄSVANESTUDIEN 1986.
Huvudresultat och metodjämförelse.
Pris: 60 kr.
32. Magnus Anshelm (1988) SVERIGE - NU - SOM 86 - en jämförelse av två undersökningar.
Pris: 60 kr.
33. Rutger Lindahl och Lennart Weibull (1988) PALME I AMERIKANSKA ÖGON. En studie av den amerikanska pressens behandling av nyheten om mordet på statsminister Olof Palme 1986.
Pris: 60 kr.
34. Magnus Anshelm (1988) MASSMEDIERNAS RÄCKVIDD 1986/87 - en analys av Mediebarometern.
Pris: 60 kr.
35. Ingela Strid (1988) SVENSKA FOLKETS INTRESSEN 1973-1982
En sekundärbearbetning av Testologens mätningar av intressen.
Pris: 60 kr.
36. Anders Ohlsson och Keith Roe (1988) MÅTT PÅ MÄTNING - En förundersökning av fördelningssegenskaper och stabilitet hos linje- och kategoribaserade mått.
Pris: 60 kr.
37. Britt Börjesson (1988) BROTT OCH PUBLICITET
Kriminaljournalistik och pressetik under 1900-talet.
Pris: 60 kr.
38. Lennart Weibull (1988) RAPPORT FRÅN KONTAKTRESA TILL URUGUAY 10-22 april 1988. under 1900-talet.
Pris: 60 kr.

39. Gunilla Jarlbro (1988) EN KVALITATIV STUDIE AV HUR MÄNNISKOR
UPPLEVER TIDNINGSSINNEHÅLL.
40. Monica Löfgren (1988) KABEL-TV I GÖTEBORG
Pris: 60 kr.
41. Lennart Weibull (1988) LOKAL-TV VIA KABEL
Synen på en ny kanal bland andra medier
Pris: 60 kr.
42. Karin Björkqvist (1988) TIDNINGSLÄSNING I VÄRMLAND
Presentation av en läsarundersökning från våren 1977.
Pris: 60 kr.
43. Keith Roe (1988) ADOLESCENTS' VCR USE: HOW AND WHY
Pris: 60 kr.
44. Monika Djerf (1989) FINNS DET FUNKTIONSDIMENSIONER
I MEDIEANVÄNDNINGEN? - En faktoranalys.
Pris: 60 kr.
45. Karin Björkqvist (1989) DET POLITISKA TIDNINGSSVALET
Pris: 60 kr.
46. Magnus Anshelm och Jan Strid (1989) LÄSVANOR OCH LÄSINTRESSEN
Pris: 60 kr.
47. Monika Djerf (1989) MASSMEDIER OCH BESLUTSFATTARE:
EN LITTERATURSTUDIE
Pris: 60 kr.
48. Britt Börjesson (1989) PRESSENS SJÄLVSANERING
Ett regelsystems framväxt
Pris: 60 kr
49. Magnus Anshelm (1989) MEDIEBAROMETERN Resultat från 1988/99
Pris: 60 kr
50. Lennart Weibull (1989) RAPPORT FRÅN EN ANDRA KONTAKTRESA TILL
URUGUAY. Om massmedier, utbildning och forskning i social kommunikation
samt Institutode Comunicacion y Desarrollo.
Pris: 60 kr
51. Monica Löfgren (1989) TVÅ STATSRAÅDS FALL I PRESSEN
Pris: 60 kr.
52. Monica Löfgren (1989) NYHETSTIDNINGEN 8 SIDOR -
innehåll, spridning och läsning
Pris: 60 kr.
53. Keith Roe (1989) NOTES ON THE CONCEPT OF AGGRESSION
AND ITS (MIS) USE IN MEDIA RESEARCH
Pris: 60 kr.

54. Charlotta Kratz (1989) TIDNINGSLÄSNING I KALMAR OCH PÅ ÖLAND
Pris: 60 kr.
55. Catharina Kisch och Mikael Stoltz (1989)
CITY 103 OCH DESS LYSSNARE - en undersökning om lyssnandet på
Svenska Arbetsgivareföreningens närradiostation i Göteborg
Pris: 60 kr.
56. Karin Björkqvist (1990)
MEDIEBAROMETERN UNDER ÅTTIOTALET
Pris: 60 kr.
57. Roger Wallis (1990) MUSIC, MUSIC EVERYWHERE, AND
SO MUCH OF IT THE SAME...
Pris: 60 kr.
58. Charlotta Lekvall och Patrik Vult von Steyern
CITY 103 OCH TRE LIVSSTILAR
Pris: 60 kr.
59. Margareta Melin (1990) KOMMUNAKTUELLT - studier
av tidningens spridning och abonnenternas läsvanor
Pris: 60 kr.
60. Maria Elliot (1990) FÖRTROENDET FÖR MEDIERNA
Pris: 60 kr.
61. Keith Roe (1990) NEVER HAS SO MUCH BEEN WRITTEN BY
SO MANY ABOUT SO FEW, OR, WHY YOUTH RESEARCH?
Pris: 60 kr.

BESTÄLLNINGAR

Till institutionen för journalistik och masskommunikation
Sprängkullsgatan 21
411 23 GÖTEBORG
tel. 031 - 63 10 00

Undertecknad beställer härmed följande skrifter från Institutionen för journalistik och masskommunikation:

Rapporter:

<i>Titel</i>	<i>Författare</i>	<i>Nummer</i>
.....		
.....		
.....		

Arbetsrapporter:

<i>Titel</i>	<i>Författare</i>	<i>Nummer</i>
.....		
.....		
.....		

Namn:.....

Adress:
